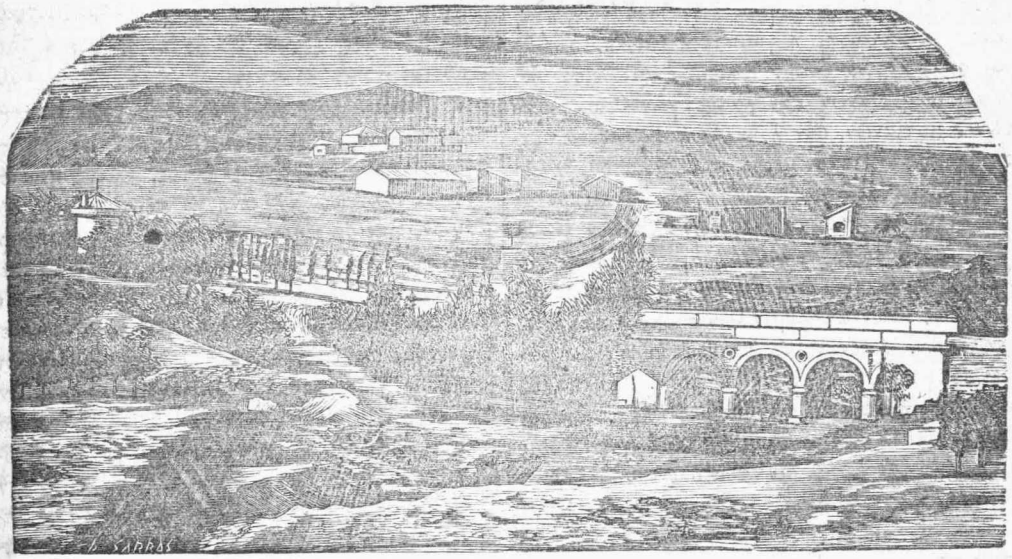

ΕΤΟΣ Δ'. Ἐν ΑΘΗΝΑΙΣ, 30 Σεπτεμβρίου 1871. ΦΥΛΛ. Γ'.

ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΑΙ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΗΝΙΑΤΗΣ.

Ἐν τῇ γιγαντιαίᾳ πάλῃ, ἣν ἐπὶ τόσα ἔτη καὶ μεθ' ἡρωϊκῆς καρτεροψυχίας ἐπάλαισεν ἡ Ἑλλὰς ἐναντίον τῶν πρὸς ὄλεθρον αὐτῆς, ὑπὸ τῆς ὀθωμανικῆς σημαίας συνηθροισμένων Μουσουλμάνων τῆς Εὐρώπης, τῆς Ἀφρικῆς καὶ τῆς Ἀσίας, ἀπέδειξεν ὅτι διετήρησεν ἐν αὐταῖς ἔτι ταῖς σκληροτάταις δοκιμασίαις τὸ αἴσθημα τοῦ ἰδανικοῦ. Οἱ δημοτικοὶ ποιηταὶ ἐφεῦρον φθόγγους ἀρρενωποὺς ἀνταξίους τῶν τῆς ἀρχαιότητος. Ἡ Μοῦσα ἠπίστατο νὰ θρηνῇ ἐπὶ τοῦ τάφου τῶν μαρτύρων μετὰ τῶν παθητικῶν φθόγγων, οὓς ἡ θλῖψις ἐνέπνεε τῷ στερηθέντι τοῦ Ἕκτορός του γηραιῷ Πριάμῳ. Ἐπειδὴ πάντα τὰ ἀνθρώπινα αἰσθήματα κέκτηνται τὸ μυστήριον νὰ ἐκδηλῶνται ἐν μέσῳ τῶν σκληροτάτων δοκιμασιῶν, καθὰ μαρτυροῦσιν οἱ στίχοι τοῦ André Chénier, εἰς ὃν ἀπεκάλυψεν, ὡς φαίνεται ἡ ἑλληνὶς μήτηρ του τὸ πνεῦμα τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος. Εἰς τὸν φοβερὸν τῶν μαχῶν ἀλλαλαγμὸν ἀνεμιγνύοντο τρυφερώτατοι φθόγγοι, πλείονες δὲ ποιηταὶ ἀνεστέναζον ὑπὸ τὴν σκιὰν τῶν ῥοδοδαφνῶν, ἐνῷ εἰς τὸ ἀπέναντι ὄρος ἀντήχουν αἱ κραυγαὶ τῶν μαχομένων.

Καίπερ ἐν παντὶ χρόνῳ δύναται τὸ αἴσθημα τοῦ ἰδανικοῦ ν' ἀποκαλύπτηται κατά τινα τρόπον εἰς τὰς εὐγενεῖς ψυλάς, ἐν μέσῳ τῶν ὁποίων οὐδέποτε ἐκλείπει, οὐχ ἧττον αἱ ὡραῖαι τέχναι καθυποβάλλονται εἰς ὅρους μὴ ἐπιτρέποντας αὐταῖς ν' ἀναπτυχθῶσιν ἐν κοινωνίαις ἐντελῶς ἀνατετραμμέναις. Βεβαίως αἱ τέχναι δὲν χρήζουσι τῆς ἀπολύτου ἠρεμίας ἑνὸς τετριμμένου πολιτισμοῦ. Ἀπεναντίας ἀνεπτύχθησαν αὗται πολὺ τελεώτερον ἐν ταῖς συνταραττομέναις πολιτείαις τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος καὶ ἐν ταῖς ταραχωδεστάταις ἰσοπολιτείαις τῆς μεσαιωνικῆς Ἰταλίας ἢ ἐν τοῖς νεωτέροις φιλησύχοις κράτεσι, τοῖς ὑπὸ τὸ εἶδος ἐκεῖνο τῆς κυβερνήσεως διατελοῦσιν, ὅπερ Πλουτοκρατίαν λίαν εὐστόχως ἀποκαλεῖ ὁ λόρδος Ἰωάννης Ῥῶσσελ. Ἀλλ' ἐὰν ἀφ' ἑνὸς ὁ ἄγαν μονότονος καὶ μεμετρημένος βίος εἶναι θανατηφόρος διὰ τὰς τέχνας, ἡ ὑπερβολικὴ ἀφ' ἑτέρου συντάραξις δὲν εἶναι ἧττον ἐπιβλαβής. Ἀφ' οὗ αὗται σχεδὸν ἐξηφανίσθησαν κατὰ τοὺς χρόνους τῆς γαλλικῆς ἐπαναστάσεως, ἦτο δυνατὸν νὰ ὑφίστανται ἐν τῷ φοβερῷ τούτῳ κλύδωνι διαρκοῦντος τοῦ ὁποίου ἐτίθετο διὰ τὴν Ἑλλάδα, ἐπὶ τῶν πεδίων τοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνος, τὸ φοβερὸν πρόβλημα «εἶναι — ἢ μὴ εἶναι ;»

Ὅταν ἡ «μήτηρ τῶν τεχνῶν», (1) ἀπαλλα-

(1) Alfred de Musset.

γεῖσα τῆς σιδηρᾶς πιέσεως τῶν βαρβάρων, ἠδυνήθη ν' ἀναπνεύσῃ, ἡ γλυπτικὴ ἔδωκε τὸ πρῶτον σημεῖά τινα ζωῆς. Καίτοι ἐρημωθεῖσα ὑπὸ τῶν Μωαμεθανῶν καὶ λαφυραγωγηθεῖσα ὑπὸ τῶν Χριστιανῶν, δὲν ἠδυνήθη ἡ Ἑλλὰς νὰ διατηρήσῃ ἢ ἐλάχιστον μέρος τῶν ἀριστουργημάτων, ἅτινα ἀφθόνως παρήγαγεν, ὁπολείπονται οὐχ ἧττον ἐν τοῖς τείχεσι τῶν Ἀθηνῶν ἱκανὰ ὅπως ἐμπνεύσωσι τοῖς γλύπταις τὴν ἰδέαν τῆς διὰ τοῦ θαυμασίου πεντελικοῦ μαρμάρου ἀπομιμήσεως τῶν ἀπαραμίλλων τούτων καλλιτεχνημάτων. Ἀπεναντίας, τὰ ἔνδοξα τῆς ζωγραφικῆς ἔργα ἐξηφανίσθησαν ἀπὸ τοῦ ἑλληνικοῦ ἐδάφους, ἡ σπουδὴ τῆς ζωγραφικῆς μετέπεσεν εἰς ἀχρηστίαν καὶ οἱ ξένοι ἀνελάμβανον ὡς μονοπώλιον τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ὀλιγίστων ἔργων, ἅτινα ἐγίνοντο, καὶ τοῦτο σπανιώτατα, διὰ τὸν τόπον. Οἱ πολῖται, πτωχύναντες ἐκ τοῦ ἀνηλεοῦς πολέμου, δὲν ἠδύναντο νὰ δαπανῶσιν εἰς ἀντικείμενα πολυτελείας, ἡ δὲ κυβέρνησις, παλαίουσα κατὰ παντὸς εἴδους προσκομμάτων, ὤφειλε νὰ ἐνασχολῆται πρὸ πάντων ὑπὲρ τῶν οὐσιωδεστέρων συμφερόντων.

Πολλὴ ὅθεν ὀφείλεται χάρις εἰς τοὺς ἰδιώτας ἐκείνους, οἵτινες ἐν ἀπομονώσει, ἧς τὰ αἴτια εὐκόλως κατανοοῦνται, οὐχ ἧττον ὅμως δυσχερεῖ, εἰργάσθησαν εἰς ἀναβλάστησιν τῆς ἑλληνικῆς ζωγραφικῆς καὶ μόρφωσιν ἐθνικῆς σχολῆς. Τοιοῦτος ὑπῆρξεν ὁ κ. Γεώργιος Μηνιάτης.

Β'.

Πρὸ πολλῶν ἐτῶν εἷς κριτικὸς Ἰταλὸς, ὅστις ἔτερπε τοὺς τῶν ἐργαστηρίων ἀναγνώστας αὐτοῦ (lecteurs des ateliers) διὰ τῶν καλλιτεχνῶν τῆς Φλωρεντίας Dupré, Rowers, κλ., ἐρίστα ἤδη τὴν προσοχὴν ἐπὶ τῶν ἔργων τοῦ κ. Μηνιάτη. Ἔλεγεν ὅτι ἐπεσκέφθη «lo studio di un bravo artista greco, che da lungo tempo dimora a Firenze, Sign. Mignati. Viddi, προσέθηκε, un bel qnadro rappreseutante Marco Botzaris, commesso dall' Inghliterra». (Rivista italiana τῆς 27ης Ἰουλίου 1863). Τὸ *Ἀθήναιον* τοῦ Λονδίνου, ἐν τῇ ἐκ Φλωρεντίας καλλιτεχνικῇ αὐτοῦ ἀνταποκρίσει (14 νοεμβρίου 1863) ἐμνημόνευεν ἐπίσης εὐμενῶς τοῦ *Βότσαρη*. Ἐν τοιοῦτο θέμα ὤφειλε νὰ ἐφελκύσῃ καλλιτέχνην ἀφωσιωμένον εἰς τὴν μόρφωσιν ἐθνικῆς τέχνης. Ἡ νεωτέρα Ἑλλὰς εἶναι εὐτυχῶς ἀρκετὰ πλουσία ἡρώων, ὅπως μὴ ἐλλείψωσι τῇ γραφίδι περιπαθῆ καὶ δραματικὰ θέματα. Ὁ Βότσαρης, ἐν παραδείγματι, κέκτηται τὴν σχεδὸν ἄπλαστον ἀφέλειαν, τὴν εὐαγγελικὴν αὐταπάρνησιν καὶ τὸν ἄμοιρον ἐμφάσεως ἡρωϊσμὸν τοῦ Bayard τῆς Γαλλίας. Ἐπὶ τῶν ὀρέων εἶναι ἀληθὴς ἱππότης, ἄφοβος καὶ ἀνεπίληπτος. Ὁ κ. Μηνιάτης στέργει εὐλόγως τὴν μνήμην τῶν Σουλιωτικῶν μαχῶν, ἐπειδὴ εἶδον, τὸ τρέχον ἔτος, ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ αὐτοῦ μεγάλην εἰκόνα, μήπω περατωθεῖσαν, παριστάνουσαν τὴν νίκην τῆς 26 Ἰουλίου 1796. Δὲν ἀφίχθημεν εἰς τὸν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας πόλεμον, ὅστις ἔμελλε νὰ συγκινῇ μυχαίτατα σύμπασαν τὴν ἑλληνικὴν κοινωνίαν. Δὲν πρόκειται ἀκόμη εἰμὴ περὶ τῶν μαχῶν μιᾶς χριστιανικῆς φυλῆς κατὰ τοῦ φοβεροῦ τῶν Ἰωαννίνων Βεζύρου. Ἀλλ' ἡ εἰκὼν τοῦ κ. Μηνιάτη ἀποκαλύπτει, διὰ τῆς ἰδέας ἣν δίδει τῶν ἀπαρχῶν τῆς πάλης, ποῦ ἀλανθάστως θὰ καταλήξῃ αὕτη, ὅταν αἱ δύο κοινωνίαι, ἡ μουσουλμανικὴ καὶ ἡ ὀρθόδοξος, ἔλθωσιν εἰς χεῖρας. Ἐνορᾷ τις ἐν πρώτῃ ὄψει ὅτι δὲν πρόκειται περὶ ἑνὸς τῶν συνήθων ἐκείνων καθαρῶς πολιτικῶν πολέμων, ἐν οἷς δύο στρατοὶ μάχονται χάριν τῶν συμφερόντων τῶν ἡγεμόνων χωρὶς τὸ ἔθνος νὰ ἐνδιαφέρηται σπουδαίως. Εἰς τὸ Σοῦλι ὅλος ὁ κόσμος θέλει νὰ πολεμήσῃ, ἱερεῖς, γυναῖκες, γέροντες, ἐφηβοι:

Quiconque avaitun coeur, quiconque avait [uue âme
sur les lourds bataillons jour et nuit se [ruait. (1)

Φαίνεται ὅτι αὐτὸ τὸ ἔδαφος ἀποκρούει τὴν μουσουλμανικὴν κατάκτησιν καὶ ὅτι οἱ βράχοι τοῦ ἀδαμάστου τούτου ἐδάφους ἀποσπῶνται, ὡς νὰ ὠθοῦντο ὑπὸ μυστηριώδους δυνάμεως, ὅπως κατακρημνισθῶσιν ἐπὶ τῶν στρατευμάτων τοῦ Ἀλῆ-Πασσᾶ. Παρατηρῶν τις τὴν εἰκόνα τοῦ κ. Μηνιάτη, ἀναμιμνήσκεται εὐαρέστως τῶν δημοτικῶν ἐκείνων τραγουδίων τοῦ Σουλίου, ἅτινα ὁμοιάζουσι μᾶλλον ταῖς κραυγαῖς τῶν ὀρεινῶν ἀετῶν ἢ τοῖς μασσαλιωτικοῖς τῆς δύσεως ἄσμασι· βραχύλογοι καὶ περιπαθεῖς ἐπικλήσεις εἰς τὴν ἀνδρίαν τῶν ἰσχυρῶν, τολμηραὶ προκλήσεις μιᾶς δρακὸς ἀνδρείων, οἵτινες τίποτε δὲν φοβοῦνται καὶ ἐμπαίζουσιν αὐτὸν τὸν θάνατον, ὡς οἱ «βασιλεῖς τῆς θαλάσσης» τῶν σκανδιναυϊκῶν χωρῶν. Οἱ ἀπόγονοι οὗτοι τοῦ ἀρχαίου πελασγικοῦ κόσμου, οἵτινες οὐδέποτε ἐδέχθησαν τὰς

(1) Victor Hugo.

τέχνας καὶ τὸν πολιτισμὸν τῆς Ἑλλάδος, ἔλαβον δὲ μόνον παρ' αὐτῆς τὴν θρησκείαν τῶν μαρτύρων, παρέσχον εἰς ἕνα αἰῶνα, καθ' ὃν σχεδὸν πανταχοῦ ἐπικρατοῦσιν αἱ μαλθακαὶ καὶ φιλήσυχοι ἕξεις, τὸ θέαμα τῶν ἀληθινῶν σκηνῶν τῆς ἡρωϊκῆς Ἑλλάδος.

Γ'.

Αἱ εἰκόνες, ἃς ὁ κ. Μηνιάτης ἀφιέρωσεν εἰς τὸν ἡρωϊσμὸν τῶν Σουλιωτῶν, δεικνύουσιν ἡμῖν τὸ θρησκευτικὸν αἴσθημα ἁγιάζον καὶ ἐνισχύον τὰ εὐγενέστερα αἰσθήματα. Ἀλλὰ τὸ αἴσθημα τοῦτο, ὅταν τὸ ἐκμεταλεύῃ ἀσυνείδητος καὶ ἄσπλαγχνος πολιτικὴ, ἀντὶ νὰ διδάσκῃ τὸν ἄνθρωπον νὰ θυσιάζηται, ἄγει αὐτὸν ἐξ ἐναντίας εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ὀργῆς αὐτοῦ ἐναντίον ἐκείνων, οὓς τολμᾷ ἀκόμη ν' ἀτοκαλῇ ἀδελφούς. Τοιαύτη εἶναι ἡ ἰδέα ἣν ὁ Ἕλλην ζωγράφος παρέστησεν ἐν τῇ εἰκόνι Fête de l Inquistionespagnole, (1) καὶ ἡ «Nazione» συγχαίρεται αὐτῷ ὅτι ἐπέτυχε, χωρὶς νὰ περιπέσῃ εἰς τὸ μελοδραματικὸν εἶδος, ὅπερ εἶναι δύσκολον ν' ἀποφύγῃ τις ἐπὶ τοιούτων θεμάτων. Ὁ καλλιτέχνης ἐχρήσατο τοῦ καλλιτέρου μέσου ὅπως προφυλαχθῇ τοῦ ἀτόπου τούτου. Ἐξέλεξεν ὡς ὁδηγὸν πολυτίμους τινὰς σελίδας τοῦ Carcel περὶ τῆς ἱερᾶς ἐξετάσεως τῆς Σεβίλλης, δημοσιευθείσας ἔν τινι ἐφημερίδι ἣν διηύθυνεν ὁ διάσημος Charles Dickens. (Household Wards).

Εἶδον ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ τοῦ κ. Μηνιάτη μικράς τινας εἰκόνας εἴδους ἧττον σοβαροῦ ἐκείνων, ὧν προεμνημόνευσα, καὶ αἵτινες ἐπέσπασαν τὴν προσοχήν μου διὰ τὴν φυσικότητα καὶ λεπτότητα ἃς παρατηρεῖ τις ἐκ πρώτης ὄψεως. Πρόκειται περὶ τοῦ ἰταλικοῦ ἐκείνου βίου, ὅστις διατηρεῖ εἰσέτι πλείστας πρωτοτύπους ἀπόψεις. Ἓν εἶδος ἰσοπεδώσεως τείνει, κατὰ τὴν κοσμοπολιτικὴν ταύτην ἐποχὴν, νὰ διέλθῃ ἐπὶ τῶν εὐρωπαϊκῶν λαῶν καὶ νὰ τροποποιήσῃ ἐπαισθητῶς τὴν φυσιογνωμίαν καὶ τὰ ἤθη αὐτῶν. Δικαίως λοιπὸν οἱ καλλιτέχναι δὲν περιμένουσι τὴν πλήρη ἰσοπέδωσιν ὅπως συλλάβωσι πᾶν ὅ,τι αὐθόρμητον καὶ χαρακτηριστικὸν ἐν ταῖς ἐλευθέραις ἐκδηλώσεσι τῶν ἐθνῶν. Ἀνεξαρτήτως τῆς ἀξίας, ἣν δύνανται νὰ ἔχωσι τὰ ἔργα ταῦτα ὑπὸ καλλιτεχνικὴν ἔποψιν, κέκτηνται ταῦτα τὸ πλεονέκτημα νὰ διεγείρωσι τὰς σκέψεις τοῦ παρατηρητοῦ καὶ βραδύτερον νὰ παράσχωσι πολυτίμους πληροφορίας τῷ ἱστορικοφιλοσόφῳ. Τίς ἐν τῇ τῶν ὡραίων τεχνῶν Ἀκαδημίᾳ τῆς Ἐνετίας δὲν ἔστη πρὸ τῶν σκηνῶν ἐκείνων τοῦ ἐνετικοῦ βίου, αἵτινες διδάσκουσιν ἡμᾶς τὴν ὕπαρξιν τῆς πόλεως τῶν Δογῶν καλλίτερα ἢ αἱ σοφώταται τῶν περὶ τῆς Γαληνοτάτης δημοκρατίας διατριβῶν; Τὸ ὑπὸ τοῦ κ. Μηνιάτη ἐσωτερικὸν τυραννικῆς σχολῆς διδάσκει ἡμᾶς ἐπίσης πολλὰ πράγματα τῆς μεταβατικῆς ἐποχῆς, ἣν διέρχεται νῦν ἡ Ἰταλία, ἔνθα ἡ ψυχὴ τοῦ λαοῦ κυμαίνεται φυσικῶς μεταξὺ τῆς θεοκρατικῆς ἐπιρροῆς καὶ τῶν πόθων πατριωτισμοῦ ἐκδηλουμένου πρακτικῶς καὶ ἀληθῶς ἐπωφελῶς διὰ τὸν τόπον. Ἡ μικρὰ κόρη ἥτις, μείνασα μόνη ἐν τῇ οἰκίᾳ, ζητεῖ μετὰ μεσημβρινῆς ἀκηδίας ν' ἀπασχολήσῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὰς χεῖρας αὐτῆς ὅπως διασκεδάσῃ ἐν τῇ μοναξίᾳ, δὲν εἶναι μία καταφανὴς ἀντίθεσις πρὸς τὰ τέκνα τῶν φιλοπόνων ἐκείνων καὶ προβλεπτικῶν βορείων χωρῶν, ἔνθα ἡ ἀγωγὴ ἐπιμελεῖται τῆς τρυφερωτάτης ἡλικίας ὅπως παρασκευάσῃ ἐν τῷ βρέφει τὴν ἀνάπτυξιν τῆς γυναικὸς ἢ τοῦ πολίτου; Ζῶν ὑπὸ λαμπρὸν κυανοῦν καὶ πυρόχρουν οὐρανόν, ἐν αἰθρίῳ καὶ διαγελῶντι κόσμῳ, ὁ μεσημβρινὸς ἄνθρωπος φαίνεται ἔχων πλήρη ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν δεξιὰν ἐπιρροὴν τῆς φύσεως καὶ τοῦ αὐτομάτου, καὶ εὐδιάθετος νὰ ἐπαναπαύηται ἐπὶ τῶν στέρνων μητρὸς μονίμου καὶ εὐμενοῦς. Ἐξεναντίας ὁ βόρειος ἄνθρωπος, παλαίων πρὸς ἐχθρικὰς δυνάμεις, ὑπόχρεως ν' ἀγωνίζηται διαρκῶς ὑπὲρ τῆς ἰδίας ὑπάρξεως, γιγνώσκει ὅτι ὀφείλει νὰ ὁπλισθῇ ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν δι' ὅλων τῶν βοηθημάτων ἅτινα παρέχουσιν ἡ πεῖρα τῆς οἰκογενείας καὶ ἡ ἔμφρων σοφία τῶν προγόνων. Αὐτὸς οὗτος ὡρισε τὸν βίον ὡς «μάχην», ὁρισμὸς, οὗ τὴν ἐμβριθῆ ἔννοιαν δυσκόλως ἤθελον καταλάβει τὰ ὑπὸ τοῦ κ. Μηνιάτη τόσον ἀληθινῶς παριστώμενα πρόσωπα ἐν ταῖς ἰταλικαῖς σκηναῖς.

DORA D'ISTRIA.

(1) Un giorno di Gala dell' Inquisizione spagnuola· quadro a oglio di Giorgio Mignati ἐν τῇ Nazione τῆς 17 Μαΐου 1860.

ΕΥΛΑΛΙΑ ΠΟΝΤΟΥΑ.

ΔΡΑΜΑ

ΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΠΕΝΤΕ

ΜΕΤΑ ΠΡΟΛΟΓΟΥ

(συνέχεια ἴδε φύλλ Θ'.)

ΠΡΑΞΙΣ ΤΕΤΑΡΤΗ.

—

Δωμάτιον εἰς ὃ καταβαίνει τις διὰ μικρᾶς κλίμακος. — Παράθυρα μὲ σιδηρᾶς κλεισιάδας. Θύρα εἰς τὸ βάθος, πρὸς τὰ δεξιά, μὲ κλεῖθρον καὶ μογλούς. Τράπεζα δεξιόθεν καὶ ἐπ' αὐτῆς κηρίον. Ἑστία ἀριστεροθεν, καθίσματα.

—

ΣΚΗΝΗ Α'.

ΒΩΔΡΙΑΔΙΑΝ,
(καθήμενος μόνος).

Θὰ ἦναι λαμπρὰ ἐπιχείρησις... Ναί... ναί, θὰ λάβω ὅλην τὴν κληρονομίαν. Ἤδη ὁ Παῦλος Βερμὸν εἶναι ἠναγκασμένος νὰ πωλήσῃ τὸ κτῆμα Σουβιρὰν διὰ ν' ἀπαντήσῃ τὰ τρελλὰ ἔξοδά του... Δὲν φαντάζεται κἂν ὅτι ἔχω ὑπὸ ὑποθήκην τὸ κτῆμα διὰ τετρακοσίας χιλιάδας φράγκα... Ἀξίζει ἓν ἑκατομμύριον καὶ ἅμα δώσω ἑκατὸν χιλιάδας φράγκα ἀκόμη γίνομαι ἀπόλυτος κύριος αὐτοῦ... Αὐτὸς ὁ Παῦλος... ἅμα ἰδῇ μίαν δέσμην τραπεζικῶν γραμματίων τὰ χάνει... θαμβώνεται... Ἐκτὸς τούτου, γνωρίζει ὅτι τὸν κρατῶ καὶ ὅτι ἂν ἤθελον νὰ εἴπω τὰ πάντα... (Ἐγείρεται καὶ θέτει τὸ κηρίον ἐπὶ τῆς ἑστίας). Οὐδέποτε μοὶ ἔτυχεν ὡραιότερον κτῆμα, καὶ εἶναι λυπηρὸν τῷ ὄντι ὅταν συλλογισθῇ τις πῶς θὰ κατήντα ἐὰν ἔμενεν εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ τοῦ παραλυμένου... Εὐτυχῶς εὑρίσκονται πάντοτε πλησίον τῶν διεφθαρμένων καὶ ἄνθρωποι νουνεχεῖς καὶ ἀκέραιοι... Θὰ κατεδαρίσω τὸ μέγαρον, θὰ πωλήσω τὸ ὑλικὸν, θὰ ὑλοτομήσω τὰ δάση, θὰ χωρίσω τὰς γαίας καὶ θὰ κερδίσω ἓν ἑκατομμύριον.. (Τὸ ὡρολόγιον ἠχεῖ) Ἑνδεκάτη καὶ ἡμίσεια... πρέπει νὰ κλείσωμεν παντοῦ... (κλείει) Ἀ! προκαλῶ τὸν ἱκανώτερον κλέπτην ἂν ἠμπορῇ νὰ ἐκβιάσῃ τοιαῦτα παράθυρα... καὶ τοιαύτης θύρας... Ἔπειτα (θέτει ζεῦγος πιστολίων ἐπὶ τῆς ἑστίας) ἰδοὺ πρόχειρος ἀπάντησις διὰ τοὺς περιέργους... (Κρούεται ἡ θύρα) Ποῖος εἶναι πάλιν;... Ὄχι, εἶναι πολὺ ἀργά... (Κτυπήματα συνθηματικὰ ἀκούονται εἰς τὴν θύραν) Τί εἶναι αὐτό;... τὸ σύνθημα τῆς σωτηρίας... Εἰς τὸν διάβολον!...

ΦΩΝΗ (ἔξωθεν)

Βωδριλλιάν!

ΒΩΔΡΙΑΔΙΑΝ

Ἡ φωνὴ τοῦ Δεννεβίλλ... Διατί ἐπανέρχεται;... Αὐτὸς εἶναι βδέλλα... θὰ μοὶ ζητήσῃ καὶ πάλιν χρήματα... Ἀ! ἐὰν εἶχον δύο τοιούτους φίλους θὰ κατεστρεφόμην πολὺ ἐγρήγορα.

Η ΦΩΝΗ

Βωδριλλιάν!

ΒΩΔΡΙΑΔΙΑΝ

Ὄχι... δὲν θ' ἀνοίξω... (ἡ θύρα κρούεται βιαίως) Ὦ τὸν λυσσασμένον!... Εἶναι ἱκανὸς νὰ κάμῃ κανὲν σκάνδαλον... Ἔστω λοιπόν... Πρὸ πολλοῦ μοὶ ἦλθεν αὐτὴ ἡ ἰδέα... (Λαμβάνει τὰ πιστόλια καὶ θέτει αὐτὰ ἐν τοῖς θυλακίοις του) Αὐτὸς εἶναι ἱκανὸς νὰ μὲ πωλήσῃ καὶ διὰ ἑκατὸν φράγκα μόνον... Τόσον τὸ χειρότερον δι' αὐτόν... Ἐὰν θελήσῃ νὰ εἰσέλθῃ... βλέπομεν! (Χωρεῖ πρὸς τὴν θύραν, ἀνοίγει αὐτὴν ὀλίγον μετὰ προφυλάξεως καὶ ζητεῖ νὰ τὴν κλείσῃ ἐκ νέου).

—

ΣΚΗΝΗ Β'.

ΔΕΝΝΕΒΙΛΛ, ΒΩΔΡΙΑΔΙΑΝ, Ο ΜΑΡΚΗΣΙΟΣ

ΔΕΝΝΕΒΙΛΛ
(ἀπωθῶν τὴν θύραν)

Μίαν στιγμὴν, παρακαλῶ, εἴμεθα δύο.
(Ὁ Μαρκήσιος εἰσέρχεται)

ΒΩΔΡΙΑΔΙΑΝ

Μοὶ ἔστησας παγίδα;

Ο ΜΑΡΚΗΣΙΟΣ

Ὁποῖον καταγώγιον!

ΒΩΔΡΙΑΔΙΑΝ

Ποῖος εἶναι αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος;

ΔΕΝΝΕΒΙΛΛ

Θὰ σοὶ τὸ εἴπῃ ὁ ἴδιος· σὲ προειδοποιῶ ὅμως ὅτι πρόκειται περὶ καλῆς ὑποθέσεως.

ΒΩΔΡΙΑΔΙΑΝ

Ἐὰν ἦσαι καὶ σὺ ἀναμεμιγμένος εἰς αὐτὴν δὲν τὴν θέλω.

Ο ΜΑΡΚΗΣΙΟΣ
(πρὸς τὸν Δενεβίλλ)

Ἐξηγήσατε εἰς τὸν ἄνθρωπον τοῦτον τὸ αἴτιον ὅπερ μᾶς ὡδήγησεν ἐνταῦθα

ΒΩΔΡΙΑΔΙΑΝ

Ὁμηλήσατε ὁ ἴδιος· θὰ κρίνω καλήτερον τοιουτοτρόπως.

Ο ΜΑΡΚΗΣΙΟΣ

Πρὸ ἑνὸς ἔτους, κύριε, ἐδανείσατε εἰς τὸν κύριον Παῦλον Βερμὸν τετρακοσίας χιλιάδας φραγκων.

ΒΩΔΡΙΑΔΙΑΝ
(κατ' ἰδίαν)

Ἐπερίμενα ὅτι θ' ἀκούσω περὶ τῆς ὑποθέσεως αὐτῆς... (γεγονυῖα τῇ φωνῇ) Τετρακοσίας χιλιάδας φράγκων, διάβολε! καλὸν ποσόν.... Ἀλλὰ διὰ νὰ δανείσω τετρακοσίας χιλιάδας φράγκων, ἔπρεπε νὰ τὰς ἔχω... καὶ οὐδέποτε ὑπῆρξα πάτοχος...

ΔΕΝΝΕΒΙΛΛ
(διακόπτων αὐτόν)

Πιθανὸν, Βωδριλλιὰν, ἀλλ' ἄνθρωπος ὡς σὺ ὅστις λέγεις ὅτι «τὰ καλοσπαρμένα χρήματα καλοφυτρόνουν πάντοτε»... Καὶ ἀπόδειξις ὅτι ἐνῷ μίαν ἡμέραν μοὶ ἐδάνεισες πέντε χιλιάδας φράγκα, μετὰ ἓν ἔτος μόλις, ἤμην ὀφειλέτης σου διὰ τριάκοντα χιλιάδας... Ἠσαν, φαίνεται, ἀπὸ τὰ καλοσπαρμένα...

ΒΩΔΡΙΑΔΙΑΝ

Δὲν λέγω τὸ ἐναντίον, ἀλλὰ τὸ θέρισμα ὑπῆξε πολὺ ἐπίπονον.

ΔΕΝΝΕΒΙΛΛ

Τὸ ὁποῖον ἔκαμες... μὲ τὸ δρέπανον τοῦ Ποντουᾶ... Ἔλα ἔλα, Βωδριλλιάν... δὲν ἤλθαμεν ἐδῶ διὰ ν' ἀστειευθῶμεν.

ΒΩΔΡΙΑΔΙΑΝ
(Λαμβάνων ἓν πιστόλιον ἐκ τοῦ θυλακίου του χωρὶς ὅμως νὰ τὸ δείξῃ).

Εἰξεύρετε ὅτι ἀγαπῶ ν' ἀστεΐζωμαι... ἐξακολουθήσατε...

Ο ΜΑΡΚΗΣΙΟΤ

Ναί, ὁ κύριος Παῦλος Βερμὸν ἦτο ὀφειλέτης σας, καὶ ἐπειδὴ ἦτο κατεστραμμένος... ἰδοὺ τί ἐπενοήσατε... Ἐγνωρίζετε ὅτι ἦτο κληρονόμος τῆς κυρίας Δὸ Σουβιράν.

ΒΩΔΡΙΑΔΙΑΝ

Τοῦτο τὸ ἐγνώριζε καὶ ὅλος ὁ κόσμος.

Ο ΜΑΡΚΗΣΙΟΣ

Πλὴν ὅλος ὁ κόσμος δὲν ἐνδιεφέρετο ὅσον ἡμεῖς εἰς τὸ νὰ λάβῃ τὴν κληρονομίαν ἐκείνην ὁ κύριος Βερμόν.

ΒΩΔΡΙΑΔΙΑΝ

Ναί, ναί... ἐννοῶ... Ἕνεκα τῶν τετρακοσίων χιλιάδων φράγκων περὶ τῶν ὁποίων ἰσχυρίζεσθε... Ὁ μῦθος εἶναι νόστιμος...

Ο ΜΑΡΚΗΣΙΟΣ

Ὑμεῖς λοιπὸν ὑπαγορεύσατε εἰς τὸν Βερμὸν νὰ ὑπεξαιρέσῃ τὴν διαθήκην τῆς κ. Σουβιράν, ἐὰν ὑπῆρχε τοιαύτη . . .

ΒΩΔΡΙΛΛΙΑΝ

Ὁ Δεννεβίλλ λέγει ὅτι εἶμαι εὐφυής, ἀλλ' ὁμολογῶ ὅτι τὸ πνεῦμά μου δὲν θὰ ἔφθανεν ἕως ἐκεῖ . . . Ἐν τούτοις τὸ πρᾶγμα εἶναι ἀστεῖον . . .

Ο ΜΑΡΚΗΣΙΟΣ

Καὶ τέλος, κύριε, ὑπεσχέθητε εἰς τὸν κύριον Παῦλον Βερμὸν νὰ τῷ προμηθεύσητε ἄνθρωπόν τινα ὅστις θὰ ἀνελάμβανε τὸ τῆς ὑπεξαιρέσεως ἔργον . . .

ΒΩΔΡΙΛΛΙΑΝ

Καὶ ὁ ἄνθρωπος αὐτός ;

ΔΕΝΝΕΒΙΛΛ

Ὁ ἄνθρωπος αὐτός . . . εἶμαι ἐγώ . . . καὶ μὲ ἠνάγκασες νὰ κάμω κίβδηλα γραμμάτια διὰ νὰ μὲ κρατῇς εἰς πᾶσαν περίστασιν.

ΒΩΔΡΙΛΛΙΑΝ

(Λαμβάνων καὶ τὸ ἕτερον πιστόλιον ὡς τὸ πρῶτον)

Φαίνεται τῷ ὄντι ὅτι ἔχομεν σκοπὸν νὰ ἀστειευθῶμεν . . . Ἄφετε αὐτά, ἄφετέ τα . . .

Ο ΜΑΡΚΗΣΙΟΣ

Ἐν τέλει, γνωρίζετε τίνι τρόπῳ ἡρπάγη ἡ προκειμένη διαθήκη . . . Γινώσκετε πῶς ἐνεχειρίσθη ὑμῖν παρὰ τοῦ ὀργάνου σας.

ΔΕΝΝΕΒΙΛΛ

Παρ' ἐμοῦ.

Ο ΜΑΡΚΗΣΙΟΣ

Καὶ ἐπληρώσατε τὸν ἄνθρωπον αὐτὸν διὰ τὴν ὑπεξαίρεσιν.

ΒΩΔΡΙΛΛΙΑΝ

Καὶ πόσα τῷ ἔδωσα ;

Ο ΜΑΡΚΗΣΙΟΣ

Πεντήκοντα χιλιάδας φράγκα, ὅσα ἔδωσε καὶ ὁ Βερμὸν εἰς τὸν Ποντουᾶ.

ΒΩΔΡΙΛΛΙΑΝ

Χιλιάδες, καὶ χιλιάδες, καὶ πάλιν χιλιάδες! παρίεργον! καὶ εἰς τί ἐχρησίμευσαν πάντα ταῦτα;

Ο ΜΑΡΚΗΣΙΟΣ

Εἰς τό νὰ δώσωσιν τῷ κυρίῳ Βερμὸν μίαν περιουσίαν ἥτις ἐξησφάλιζεν ἡμᾶς διὰ τὰ πρὸς αὐτὸν δάνειά σας καὶ σᾶς ἐπέτρεπε νὰ τῷ ἀφαιρῆτε καὶ ἄλλα χρήματα· καθόσον ἐναντίον τῶν συμβάσεών σας, δὲν τῷ ἐνεχειρίσατε τὴν διαθήκην.

ΔΕΝΝΕΒΙΛΛ

Καθὼς καὶ ὁ Βερμὸν δὲν μοὶ ἐπέστρεψε τὰ κίβδηλα γραμμάτια τὰ ὁποῖα εἶχον ὑπογράψει.

ΒΩΔΡΙΛΛΙΑΝ

Νόστιμον, τῇ ἀληθείᾳ . . . νοστιμώτατον ! . . . Καὶ ποῖον τὸ συμπέρασμα τοῦ χαρίεντος τούτου ἀνεκδότου ;

Ο ΜΑΡΚΗΣΙΟΣ

Ὅτι ἦλθον ἐνταῦθα ὅπως ζητήσω τὴν ἐν λόγῳ διαθήκην.

ΒΩΔΡΙΛΛΙΑΝ

(ἐξάγων ἐκ τῶν θυλακίων του τὰ πιστόλια καὶ ἀπειλῶν δι' αὐτῶν τὸν Δεννεβίλλ καὶ τὸν μαρκήσιον).

Καὶ ἂν σᾶς ἔλεγον ὅτι τὸ παλαιόχαρτον ἐκεῖνο τὸ μετεχειρίσθην διὰ γέμισμα τῶν πιστολίων μου ;

ΔΕΝΝΕΒΙΛΛ

Θὰ σοὶ ἀπήντων ὅτι ἔχασες ἀφ' ἑνὸς ἑκατὸν χιλιάδας φράγκων, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐκέρδησας τὸ κάτεργον.

ΒΩΔΡΙΛΛΙΑΝ

Εἰξεύρεις, Δεννεβίλλ, ὅτι πάντοτε ἠγάπων τὴν συναναστροφήν· θὰ κάμωμεν ὁμοῦ τὸ ταξείδιον καὶ τοῦτο θὰ μὲ παρηγορήσῃ.

Ο ΜΑΡΚΗΣΙΟΣ

Κύριε! . . . δὲν ἐπίστευον ὅτι ἡ ἀναίδεια τοῦ ἐγκλήματος ἠδύνατο νὰ φθάσῃ εἰς τοιοῦτον βαθμόν . . . καὶ σᾶς διατάσσω νὰ μοὶ ἀποκριθῆτε.

ΒΩΔΡΙΛΛΙΑΝ

Καὶ ἐγὼ δὲν ἐπίστευον ποτὲ ὅτι ἡ ἀνοησία δύο ἀνθρώπων ἠδύνατο νὰ ἦναι τόσον μεγάλη! ἤδη δὲ καὶ ἐγὼ σᾶς παρακαλῶ ταπεινῶς νὰ μοὶ εἴπητε ποῖος εἶσθε ;

Ο ΜΑΡΚΗΣΙΟΣ

Εἶμαι ὁ Μαρκήσιος Δὲ Σανζιρών.

ΒΩΔΡΙΛΛΙΑΝ

(εἰρωνικῶς)

Μεγίστη τιμὴ διότι βλέπω εἰς τὸν οἶκόν μου τὸν κύριον μαρκήσιον, καὶ λυποῦμα. ὅτι δὲν δύναμαι νὰ σᾶς ὑποδεχθῶ καλλίτερον. Δὲν πταίω ἐγὼ ἐὰν εἰσήλθατε ἐνταῦθα, οὐδὲ πταίω ἐγὼ ἐπίσης ἐὰν ἀναγκάζωμαι νὰ μὴ σᾶς ἀφήσω πλέον νὰ ἐξέλθητε. (Ποιεῖ κίνημά τι ὡς ἵνα ἑτοιμάσῃ τὰ πιστόλιά του).

Ο ΜΑΡΚΗΣΙΟΣ

Ἀτενίσατέ με κατὰ πρόσωπον, κύριε.

ΒΩΔΡΙΛΛΙΑΝ

Εἶσθε ὡραιότατος νέος καὶ τοῦτο μὲ λυπεῖ πολύ.

Ο ΜΑΡΚΗΣΙΟΣ

Ὁμοιάζω μὲ ἄνθρωπον ἐκφοβιζόμενον εὐκόλως ;

ΒΩΔΡΙΛΛΙΑΝ

Φαίνεσθε γενναῖος . . . καὶ τοῦτο εἶναι λυπηρόν . . .

Ο ΜΑΡΚΗΣΙΟΣ

Μήπως ἔχω ἦθος παράφρονος, ἢ μήπως νομίζητε ὅτι εἰσῆλθον εἰς τὸ καταγώγιόν σας χωρὶς νὰ λάβω τὰς προφυλάξεις μου ;

ΒΩΔΡΙΛΛΙΑΝ

(ὀπισθοχωρῶν)

Τότε λοιπόν, μάχη . . . μάχη ! . . .

Ο ΜΑΡΚΗΣΙΟΣ

Ὄχι, κύριε, ὄχι . . . Σᾶς εἰδοποιῶ μόνον ὅτι ἐὰν ἐντὸς δύο ὡρῶν δὲν μὲ ἴδωσιν ἐπιστρέφοντα εἰς τὴν οἰκίαν μου, τὸ καταγώγιόν σας τοῦτο θέλει καταληφθῆ καὶ ἐρευνηθῆ . . .

ΒΩΔΡΙΛΛΙΑΝ

Μετὰ δύο ὥρας, κύριε μαρκήσιε, δύνανται κάλλιστα νὰ ἔλθωσι καὶ ἐρευνήσωσι τὸ καταγώγιόν μου, ὡς λέγετε . . . Ἀλλὰ δὲν θὰ εὕρωσιν ἐν αὐτῷ ἢ δύο πτώματα καὶ οὐδὲν πλέον.

ΔΕΝΝΕΒΙΛΛ

(ἐξάγων ὡσαύτως δύο πιστόλια)

Τότε λοιπόν, Βωδριλλιάν, θὰ διαπραγματευθῶμεν μὲ ὅπλα ἴσα . . . (Ὁ Βωδριλλιὰν ὀπισθοδρομεῖ, ἀτενίζουσι δ' ἀλλήλους ἐπὶ στιγμήν), ἂς καθίσωμεν· ὁμιλοῦμεν ἀναπαυτικώτερα.

ΒΩΔΡΙΛΛΙΑΝ

Ἔστω ! Κύριε μαρκήσιε, λάβετε θέσιν . . . Φίλτατε Δεννεβίλλ, κάθησον . . .

(Ὁ μαρκήσιος κάθηται εἰς τὴν μίαν πλευρὰν τῆς τραπέζης, εἰς τὸ μέσον ὁ Δεννεβίλλ, ὅστις χωρῶν ὅπως καθήσῃ δὲν παύει παρατηρῶν προσεκτικῶς τὸν Βωδριλλιάν· οὗτος ὑπάγει νὰ τεθῇ πλησίον τοῦ μαρκησίου, ἀλλ' ὁ Δεννεβίλλ τὸν ἐμποδίζει).

ΔΕΝΝΕΒΙΛΛ

Ὄχι πρὸς ἐκεῖνο τὸ μέρος, παρακαλῶ . . . ἕκαστος εἰς τὰ ὅριά του . . . Μὲ συγχωρεῖτε, κύριέ μαρκήσιε διὰ τὰς λεπτολογίας ταύτας, ἀλλ' ὁ φίλος μου Βωδριλλιὰν γνωρίζει ὅτι ἔχουσι κάπως τὸν λόγον των . . .

ΒΩΔΡΙΛΛΙΑΝ

Ὅπως ἀγαπᾶτε, κύριε... (Κάθηνται ὁ μαρκήσιος ἀφ' ἑνός, ὁ Βωδριλλιὰν ἀφ' ἑτέρου, ἡ Δεννεβίλλ εἰς τὸ μέσον) Λοιπὸν θέλετε νὰ διαπραγματευθῶμεν μὲ τὰ ὅπλα εἰς χεῖρας;

Ο ΜΑΡΚΗΣΙΟΣ

Ὑμεῖς μᾶς δίδετε τὸ παράδειγμα.

ΒΩΔΡΙΛΛΙΑΝ

(ἐγειρόμενος ὅπως ἀποθέσῃ τὰ πιστόλιά του)

Ἔστω!

ΔΕΝΝΕΒΙΛΛ

(ἀναχαιτίζων αὐτόν)

Ὄχι, παρακαλῶ· δὲν εἶναι ποσῶς παράδοξον νὰ ἔχῃ ἕπερον πιστόλιον εἰς ἀπόκρυφόν τι θυλάκιον ὁ φίλτατος αὐτὸς Βωδριλλιάν... ἂς μείνωμεν καλλίτερον ὡς εἴμεθα...

ΒΩΔΡΙΛΛΙΑΝ

Ὅπως ἀγαπᾶτε· (κάθηται) Λοιπὸν κύριε μαρκήσιε, εἰς τὸ προκείμενον... Τί ζητεῖτε παρ' ἐμοῦ;

Ο ΜΑΡΚΗΣΙΟΣ

Ζητῶ νὰ μοὶ ἐγχειρίσητε ἀμέσως τὴν διαθήκην τῆς κυρίας Δὲ Σουβιράν.

ΒΩΔΡΙΛΛΙΑΝ

Καὶ ἂν σᾶς εἴπω ὅτι δὲν τὴν ἔχω;

Ο ΜΑΡΚΗΣΙΟΣ

Θὰ σᾶς ἀπαντήσω ὅτι ἡ ἀστυνομία εἰδοποιηθεῖσα παρ' ἐμοῦ θὰ τὴν ἀνακαλύψῃ.

ΒΩΔΡΙΛΛΙΑΝ

Καὶ ἂν σᾶς εἴπω ὅτι ἐξηφανίσθη;

Ο ΜΑΡΚΗΣΙΟΣ

Δὲν ἐξηφανίσθη· εἶμαι περὶ τούτου βέβαιος.

ΒΩΔΡΙΛΛΙΑΝ

Ἀλλ' ἂς ὑποθέσωμεν καὶ ὅτι ὑπάρχει... ἐὰν ὅμως σᾶς εἴπω ὅτι εἶναι κεκρυμμένη εἰς μέρος ὅπου οὐδεὶς ποτε θὰ τὴν ἀνακαλύψῃ;

Ο ΜΑΡΚΗΣΙΟΣ

Αὐτὸ θὰ τὸ ἴδωμεν.

ΒΩΔΡΙΛΛΙΑΝ

Τί νὰ ἴδωμεν καὶ νὰ ἴδωμεν! Κοντὸς ψελλμὸς ἀλληλούϊα!... Ἔχω τὴν διαθήκην ἀλλὰ δὲν σᾶς τὴν δίδω.

(Σιγή)

ΔΕΝΝΕΒΙΛΛ

Δωρεὰν ὄχι βέβαια, τὸ ἐννοῶ... ἀλλὰ μὲ πληρωμήν;

ΒΩΔΡΙΛΛΙΑΝ

Κάμετε τὰς προτάσεις σας.

Ο ΜΑΡΚΗΣΙΟΣ

Ὁ συνένοχός σας προέτεινεν ἑκατὸν χιλιάδας φράγκων.

ΒΩΔΡΙΛΛΙΑΝ

(ἐγειρόμενος)

Ὑγιαίνετε, κύριε Μαρκήσιε, γνωρίζω τινὰ ὅστις μοὶ δίδει περισσότερα.

Ο ΜΑΡΚΗΣΙΟΣ

Ὁ κύριος Παῦλος Βερμὸν, ἀναμφιβόλως...

ΒΩΔΡΙΛΛΙΑΝ

Δὲν δύναμαι νὰ εἴπω τίποτε.

Ο ΜΑΡΚΗΣΙΟΣ

(ἐγειρόμενος μετὰ τοῦ Δεννεβίλλ)

Ἀρκεῖ, κύριε· προτιμῶ ν' ἀφήσω τὸ δικαστήριον νὰ ἐνεργήσῃ, καὶ μὲ κίνδυνον ἀπωλείας τῆς περιουσίας ταύτης, παρὰ νὰ διαπραγματεύωμαι μὲ τοιοῦτον ἄθλιον.

ΒΩΔΡΙΛΛΙΑΝ

Ὑπάγετε λοιπὸν εἰς τὸ δικαστήριον!... Ὑγίαινε, Δεννεβίλλ· μήπως θὰ μαρτυρήσῃς κατ' ἐμοῦ, τέκνον μου;... Μήπως θὰ εἴπῃς ὅτι σὺ ἐβοήθησας τὸν Ποντουᾶ νὰ κλέψῃ τὴν διαθήκην;

ΔΕΝΝΕΒΙΛΛ

Νὰ σὲ πάρῃ ὁ διάβολος!

ΒΩΔΡΙΛΛΙΑΝ

Τὸ πρᾶγμα θὰ ἦναι ἀστεῖον... Καὶ ἀφοῦ ἀποδείξῃς ὅτι τὴν ἔκλεψας... θὰ ἀποδείξῃς ὡσαύτως ὅτι μοὶ τὴν ἐνεχείρισας.. τοῦτο εἶμαι περίεργος νὰ ἴδω πῶς θὰ τὸ ἀποδείξῃς..

Ο ΜΑΡΚΗΣΙΟΣ

Λοιπὸν, κύριε, ὡς σᾶς εἶπον, ῥιψοκινδυνεύω τὴν περιουσίαν!

ΔΕΝΝΕΒΙΛΛ

Ἀλλὰ ἐγὼ δὲν θέλω νὰ ῥιψοκινδυνεύσω!... Δὲν ἐσυμφωνήσαμεν τοιουτοτρόπως.

ΒΩΔΡΙΛΛΙΑΝ

Ἄλλως τε, ἐὰν ὁ κύριος μαρκήσιος ἐφρόνει ὅτι τὸ δικαστήριον ἠδύνατο νὰ συντελέσῃ ὁπωσδήποτε εἰς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην... οἱ δικαστικοὶ ὑπάλληλοι θὰ ἦσαν ἤδη ἐνταῦθα.

Ο ΜΑΡΚΗΣΙΟΣ

Ἀλλὰ τέλος πάντων τί ζητεῖτε;

ΒΩΔΡΙΛΛΙΑΝ

Τώρα ὁμιλεῖτε καθὼς πρέπει!... Ζητῶ...

ΦΩΝΗ

(ἔξωθεν)

Βωδριλλιάν!

Ο ΜΑΡΚΗΣΙΟΣ

Τί εἶναι αὐτό;

ΔΕΝΝΕΒΙΛΛ

Δὲν ἀπατῶμαι...

Η ΦΩΝΗ

Βωδριλλιάν, θ' ἀνοίξῃς;

ΒΩΔΡΙΛΛΙΑΝ

Ἡ εἱμαρμένη τὸν στέλλει!

Ο ΜΑΡΚΗΣΙΟΣ

Τί συμβαίνει λοιπόν;

ΒΩΔΡΙΛΛΙΑΝ

(ἀνοίγων τὴν θύραν)

Εἰσέλθετε, διδάσκαλε· ἡ κωμῳδία ἔσται πλήρης!

(ἀκολουθεῖ)

Η ΕΝ ΣΙΑΜ ΘΗΡΑ ΤΩΝ ΕΛΕΦΑΝΤΩΝ.

Ἡ θήρα αὕτη γίνεται τακτικῶς κατὰ τὸν Ἀπρίλιον ἢ Μάϊον ἑκάστου ἔτους, ὁπότε ὁ θερισμὸς τῆς ὀρύζης λήξει· ἀπέρχονται πρὸς ἀναζήτησιν τῶν ἐλεφάντων πολὺ μακρὰν εἰς τὰ δάση, ἔνθα ζῶσιν ἐν ἐλευθερίᾳ, μὴ εὑρισκόμενοι ὅμως ἐν ἀγρίᾳ καταστάσει, ἐπειδὴ κατ' ἔτος ἡ θήρα αὕτη ἀνανεοῦται ὅπως καταδαμάσωσι τοὺς τυχόντας μικράν τινα ἀνάπτυξιν, οἵτινες ἔρχονται περιτριγυρισμένοι ἀπὸ παλαιοὺς θήλεις ἐλέφαντας καὶ ἐκ τῶν ἐξημερωμένων ὁμηλίκων των, οἵτινες ἐπιβαίνονται ἕκαστος ὑπὸ δύο σιαμίων· διαπερῶσι τοὺς ὀρυζώνας καὶ τὰ δάση καὶ τὴν ὡρισμένην ἐποχὴν φθάνουσιν εἰς τὸν διὰ τὴν θήραν ὁρισθέντα.

Ἰδοὺ πῶς περιγράφει τὴν θήραν ταύτην ὁ κύριος Βέκουρτ προσκληθεὶς ὑπὸ τῶν Σιαμικῶν ἀρχῶν ὅπως παρασταθῇ εἰς ταύτην.

«Τὴν 5 Ἰουνίου προσεκλήθην παρὰ τοῦ Κα-

λαοὺμ ὑπουργοῦ τῶν στρατιωτικῶν ὅπως παρασταθῶ εἰς τὴν βασιλικὴν θήραν τῶν ἐλεφάντων. Ἀνεχώρησα ἐπὶ τοῦ «Volante» ἀτμοκινήτου ἀνήκοντος εἰς τὸν ῥηθέντα ὑπουργόν, καὶ ναυπηγηθέντος εἰς Βάγκ-Κὸκ ὑπὸ τῶν ἰθαγενῶν μετὰ εὐρωπαϊκῆς πολυτελείας. Τὴν ἐπιοῦσαν ἀφίχθημεν εἰς Ἀϊουθίαν, ἀρχαίαν πρωτεύουσαν τοῦ κράτους, ἐπικαλουμένην ποτὲ *ἀήττητον*». Τὴν πρωΐαν τῆς 7 μετέβην νὰ ἐπισκεφθῶ τὸν τόπον εἰς ὃν γίνεται ἡ θήρα· ἵνα ἀφιχθῇ τις αὐτόθι θὰ διαπεράσῃ διαφόρους ῥοῦς ὑδάτων· ἐπειδὴ ἡ χώρα διατέμνεται ὑπὸ διωρύγων σχηματιζόντων νήσους τινὰς διαφόρου μεγέθους. Ὁ διὰ τὴν θήραν ὡρισμένος τόπος εἶναι κατασκευασμένος διὰ πλίνθων καὶ περιέχει πολλὰς ἐξωτερικὰς στοὰς τῶν ὁποίων τό τε μῆκος καὶ ὕψος εἰσὶ περὶ τὰ 4 μέτρα· εἰς τὸ ἐσώτερον ὑπῆρχε διάστημά τι τοῦ αὐτοῦ μεγέθους, ἀκολούθως ἕτερος περίβολος τοῦ αὐτοῦ εἴδους κατασκευασμένος διὰ χονδρῶν ῥάβδων, ἀπεχόντων μεταξύ των, οὕτως ὥστε νὰ δύνηται εἷς ἄνθρωπος νὰ εἰσέρχηται καὶ ἐξέρχηται μετ' εὐκολίας. Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ σταδίου ὑπῆρχε μικρά τις τετράγωνος σκηνή, σιαμικῆς τάξεως περιβαλλομένη ἐπίσης διὰ ῥάβδων οὐχὶ πολὺ μακρὰν τοῦ κατασκευασθέντος πρὸς καταφύγιον τῶν κυνηγῶν.

Ἐπί τινι πλευρᾷ τῶν στοῶν ἀνεγείρετο ξύλινόν τι οἰκοδόμημα ἐστεγασμένον διὰ κεράμων οὗτινος ἡ Σινοσιαμικὴ ἀρχιτεκτονικὴ ἀνεπόλει τὰς παγόδας, ἦτο προωρισμένον διὰ τὸν βασιλέα, τοὺς υἱούς του καὶ τὰς συζύγους του, καὶ ὃν καθωραϊσμένον διὰ μεταξωτῶν καὶ χρυσῶν παραπετασμάτων. Τὸ στάδιον, σχήματος τετραγώνου, ἔχει δύο θύρας, τὴν τῆς εἰσόδου οὖσαν πρὸ τῆς βασιλικῆς σκηνῆς, καὶ τὴν τῆς ἐξόδου εἰς τὸ ἀντίθετον μέρος· πρὸ τῆς θύρας τῆς εἰσόδου ἐξωθεν ὡς καὶ ἔσωθεν ὑπάρχουσι χονδραὶ ῥάβδοι ἀκανθωταὶ κατασκευασμέναι ἐκ βαμβοῦ· τὰ ζῶα φέρονται ὁδηγούμενα ὑπὸ θηλείας ἐξημερωμένης ἐφ' ἧς εἰσὶ δύο ἄνδρες κρατοῦντες τοὺς ἐλέφαντας εἰς 10 μέτρων ἀπόστασιν. Ἐν τῇ εἰσόδῳ τοῦ περιβόλου αὕτη τελειώνει τὸ μέρος της, καὶ οἱ μὲν ἀκολουθήσαντες αὐτὴν ἐλέφαντες εἰσέρχονται ἐκ τῆς μιᾶς θύρας αὕτη δὲ ἐξέρχεται τῆς ἑτέρας. Εἶναι λαμπρὸν θέαμα νὰ βλέπῃ τις ἑκατὸν πεντήκοντα ἐλέφαντας κάμνοντας τρομερὸν θόρυβον καὶ ἐπιπίπτοντας κατ' ἀλλήλων, περιωρισμένους ὄντας εἰς στενὸν χῶρον. Ἀμέσως ἅμα τῇ ἀρίξει τοῦ βασιλέως ἡ θήρα ἤρχισεν. Ἅπασα ἡ πλατεῖα διὰ μιᾶς περιεκυκλώθη ὑπὸ ἐλεφάντων ἐξημερωμένων καὶ ἐπιβαινομένων ἕκαστος ὑπὸ δύο ἀνδρῶν ὡπλισμένων διὰ λόγχης καὶ ἁρπάγης· ἡ ἀγέλη τῶν ἐλεφάντων κατελήφθη ἐν τῷ μέσῳ ἐξ ἀπροόπτου· τότε οἱ κυνηγοὶ ἐπιβαίνοντες ἐλέφαντας πρὸς τοῦτο γεγυμνασμένους, ἐπεφέροντο κατὰ τῶν ἄλλων οἵτινες ἤρχισαν νὰ τρέχωσι πέριξ τῆς πλατείας, ἐνῷ οἱ κυνηγοὶ προσεπάθουν νὰ περάσωσι βρόχον εἰς μίαν τῶν ὀπισθίων κνημῶν τῶν ζώων τὰ ὁποῖα ἤθελον νὰ συλλάβωσι.

Ἡ θήρα διήρκεσε τρεῖς ἡμέρας, ἡ τελευταία ὅμως ὑπῆρξε κυρίως ἀξιοσημείωτος διὰ τὴν σύλληψιν ἑνὸς λευκοῦ ἐλέφαντος. Οἱ Σιάμιοι ἔλαβον διὰ τὸ γεγονὸς τοῦτο μεγίστην χαράν, ἐπειδὴ τὰ ζῶα ταῦτα εἰσὶν εἰς μεγίστην ὑπόληψιν παρὰ τοῖς ὀπαδοῖς τοῦ Βούδα.

(Ἐκ τῆς Ἰταλικῆς). Β. ΒΕΡΓΟΣ.

Η ΚΑΛΟΓΡΑΙΑ ΤΟΥ ΣΑΙΝ-ΡΟΖΩ.

(ΔΙΗΓΗΜΑ).

—

(συνέχεια καὶ τέλος ἴδε φυλλάδ. Η'.)

—

Ἡ ἀνάρρωσις τοῦ Λουκιανοῦ διήρκεσεν ἕνα μῆνα.

Εἰς τὸ διάστημα τοῦτο ἀνέκτησεν ἐντελῶς τὴν τοῦ λογικοῦ ἰσχὺν, ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο εἰσέτι νὰ ἐννοήσῃ πῶς ἡ Σωσάννα ἣν εἶχεν ἰδεῖ θνήσκουσαν ἔζη, καὶ διατὶ ἦτο ἐνδεδυμένη ὡς μοναχή.

Ὁ κύριος Δὲ Μαιζονὲβ τὸν ἔπεισεν ὅτι ὁ ἀρχιεπίσκοπος ἐπέτρεψεν αὐτῷ νὰ παραλάβῃ ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ του τὴν Σωσάνναν ἐπὶ τῷ ὅρῳ ὅμως νὰ φέρῃ αὕτη τὸ μοναχικὸν σχῆμα ἐπὶ ἓν ἔτος.

Ὁ Λουκιανὸς ἐπίστευσεν εἰς τοὺς λόγους τοῦ πατρός του.

Πρωΐαν τινὰ ἡ κυρία Δὲ Μαιζονὲβ καὶ ἡ Λουκία, αἵτινες καθ'ἑκάστην διήρχοντο τρεῖς ἢ τέσσαρας ὥρας παρὰ τῷ νεανίᾳ, εἰσῆλθον εἰς τὸ περίπτερον μὲ στολὴν ταξειδίου.

Ὁ Λουκιανὸς ὅστις ἀπό τινος ἠγείρετο τῆς κλίνης ἔσπευσεν εἰς προϋπάντησίν των στηριζόμενος ἐπὶ τοῦ βραχίονος τῆς καλογραίας τοῦ Σαὶν Ῥοζώ.

Ἡ κυρία Δὲ Μαιζονὲβ ἐπληροφόρησε τὸν υἱόν της ὅτι ὁ ἐν Νεαπόλει πρίγκηψ Ζαμπιέρης, εἷς τῶν ἀρχαιοτέρων φίλων τῆς οἰκογενείας των ἀσθενήσας ἐξαίφνης βαρέως, εἶχε προσκαλέσει τὸν ἰατρὸν καὶ ὅτι αὐτή τε καὶ ἡ Λουκία ἔμελλον νὰ συνοδεύσωσι τὸν κύριον Δὲ Μαιζονὲβ εἰς Νεάπολιν.

Πρὸ πολλοῦ ὁ νεανίας κατεφλέγετο ὑπὸ τοῦ πόθου νὰ ἴδῃ τὴν μαγευτικὴν ἐκείνην πόλιν τῆς Ἰταλίας.

— Ὁποῖον ἀτύχημα, εἶπε μετὰ βαθέως στεναγμοῦ, νὰ μὴ δύναμαι νὰ σᾶς ἀκολουθήσω!

— Διατί τάχα δὲν ἔρχεσαι υἱέ μου καὶ σύ; ἠρώτησεν ἡ μήτηρ.

— Εἶμαι πολὺ ἐξησθενημένος, ἀπήντησεν ὁ Λουκιανός.

Εἶσαι εὐρωστότερος ἢ ὅσον φαντάζεσαι· ἀκόμη πρὸ ὀλίγου μοὶ τὸ ἔλεγεν ὁ πατήρ σου.

— Ὁ πατήρ μου λοιπὸν συναινεῖ εἰς τὸ ταξείδιον αὐτό; ἀνέκραξεν ὁ ἀναρρωνύμενος.

— Τὸ πρᾶγμα εἶναι συμπεφωνημένον, ὑπέλαβεν ἡ Λουκία, ἄλλως τε ὁ θεῖος μετ' ὀλίγον θέλει σοὶ τὸ ἐπιβεβαιώσει.

— Πότε ἀναχωροῦμεν; ἠρώτησε περιχαρῶς ὁ Λουκιανός.

— Ἀμέσως, ἀπήντησεν ἡ μήτηρ· βλέπεις ὅτι ἡμεῖς εἴμεθα καθ' ὅλα ἕτοιμοι καὶ ἤλθαμεν ὅπως σὲ παραλάβωμεν.

— Τότε ἂς ἀναχωρήσωμεν! ἀνεφώνησεν ὁ νεανίας ἀτενίσας τὴν μοναχήν.

Ἡ καλογραῖα τοῦ Σαὶν Ῥοζὼ ἔκυψε τὴν κεφαλὴν, εἴτε διότι κατετρύχετο ὑπὸ συγκινήσεως, ἣν δὲν δυνάμεθα νὰ ὁρίσωμεν, εἴτε διότι ἐφοβεῖτο τὰς διὰ τὸν νεανίαν συνεπείας τῆς σκηνῆς ἐκείνης. Εὐτυχῶς ὁ ἰατρὸς εἰσῆλθε κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην.

— Λοιπὸν εἴμεθα ἕτοιμοι, ἠρώτησεν ἔκτακτον προσποιούμενος φαιδρότητα. Δὲν ἤλπιζες νὰ ἴδῃς τόσον ταχέως τὴν Νεάπολιν τέκνον μου! Οὐδ' ἐγὼ, τῇ ἀληθείᾳ, τὸ ἤλπιζον! Δὲν χαίρεις ὅτι θὰ ἐπισκεφθῇς τὰς χώρας τοῦ ἡλίου; Εἰξεύρεις, ἐδῶ θὰ τὸν χάσωμεν ἐντὸς ὀλίγου τὸν ἥλιον· λοιπὸν ἂς μὴ βραδύνωμεν.

— Ἂς ἀναχωρήσωμεν! ἂς ἀναχωρήσωμεν, καλέ μου πάτερ! ἀνέκραξεν ὅλως περιχαρὴς ὁ Λουκιανός. Ἑτοιμάσθητι, Σωσάννα· ἀλλὰ διατί φαίνεσαι λυπημένη, φίλη μου;

Ἡ μοναχὴ ἀπέστρεψε βραδέως τὴν κεφαλήν.

— Ἔχει τῷ ὄντι δίκαιον νὰ λυπῆται, ὑπέλαβεν ὁ κύριος Δὲ Μαιζονὲβ ἀκολουθῶν διὰ τοῦ βλέμματος τὸ κίνημα τῆς μοναχῆς, διότι δὲν δύναται ν' ἀναχωρήσῃ μεθ' ἡμῶν.

— Πῶς! ἀνεφώνησεν ὠχριῶν ὁ Λουκιανός· ἡ Σωσάννα δὲν ἔρχεται μαζῆ μας; Πλὴν, πάτερ, τί θὰ γίνω ἐγὼ ἄνευ αὐτῆς;

Ὁ ἰατρὸς ἠννόησεν ὅτι ὤφειλε νὰ ἐπιταχύνῃ τὴν λύσιν τῆς σκηνῆς ἐκείνης, διὸ καὶ διακόψας τὸν υἱόν του.

— Δὲν δύναται ν' ἀναχωρήσῃ σήμερον, εἶπεν, ἀλλὰ μετ' ὀλίγας ἡμέρας θὰ ἔλθῃ νὰ μᾶς ἐνταμώσῃ εἰς Νεάπολιν.

— Ἐὰν μέλλει ν' ἀναχωρήσῃ μετά τινας ἡμέρας, ἀντέλεξεν ὁ Λουκιανὸς μετὰ λογικότητος ἣν οὐδόλως προσεδόκα τις παρ' αὐτοῦ, ἂς τὴν περιμείνωμεν.

— Εἶναι ἀδύνατον, υἱέ μου, ἀπήντησε μετὰ σπουδῆς ὁ κύριος Δὲ Μαιζονέβ. Ἡ μήτηρ σου δὲν σοὶ εἶπεν ὅτι ἀναχωρῶ κατεσπευσμένως εἰς Νεάπολιν; Ὁ πρίγκηψ Ζαμπιέρης ἀσθενεῖ ἐπικινδύνως· ἡ νόσος δὲν περιμένει τὸν ἰατρὸν, ὥςε οὗτος ὀφείλει νὰ σπεύδῃ κατόπιν αὐτῆς.

— Τότε λοιπὸν διατί καὶ ἡ Σωσάννα δὲν ἔρχεται μεθ' ἡμῶν; παρετήρησεν ἐλλόγως ὁ νεανίας.

— Ἔ δά! ὑπέλαβεν ὁ πατὴρ δυσαρεσκείας προσποιούμενος ὕφος, ἀπώλεσας τάχα τὴν μνήμην; Δὲν ἐνθυμεῖσαι ὅτι ἡ Σωσάννα εἰσήχθη ἐνταῦθα ἐπὶ τῷ ὅρῳ νὰ φέρῃ τὸ μοναχικὸν σχῆμα ἐπὶ ἓν ἔτος;

— Εἶναι ἀληθὲς, εἶπεν ὁ Λουκιανὸς μετὰ θλίψεως· ἀλλὰ πότε τελειώνει αὐτὸ τὸ ἔτος;

— Σοὶ τὸ εἶπον καὶ προηγουμένως, μετ' ὀλίγας ἡμέρας, ἔσπευσε ν' ἀπαντήσῃ ὁ ἰατρός. Ἄγωμεν! ἄγωμεν!

— Εἶναι ἀληθὲς, Σωσάννα; ἠρώτησεν ὁ νεανίας μετὰ συγκεκινημένης φωνῆς· μοὶ ὀμνύεις ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ὅτι θ'ἀναχωρήσῃς μετ' ὀλίγας ἡμέρας;

Ἡ μοναχὴ ἐρρίγησεν εἰς τοὺς λόγους ἐκείνους τοῦ ἐρωτολήπτου· ἔστρεψε δὲ πρὸς τὸν ἰατρὸν βλέμμα ἱκετευτικὸν ὡς ἂν ἔλεγε: «Ἐθυσίασα τὴν ζωήν μου ὑπὲρ τοῦ τέκνου σου, μὴ ζητῆς ὅμως νὰ καταστῶ καὶ ἐπίορκος!» Ἀλλὰ τὸ βλέμμα τοῦ ἰατροῦ συνηντήθη μετὰ τοῦ ἰδικοῦ της ὁμοίως ἱκετευτικὸν, ὡς ἂν τῇ ἀπήντα: «Τῷ ἀπέδωσας τὸ λογικὸν, μὴ τῷ ἀφαιρέσῃς ὅμως τὴν ζωήν!»

Καὶ ἔμεινον οὕτως ἀτενίζοντες ἀλλήλους ἐν σιγῇ ἐπὶ μίαν στιγμὴν, στιγμὴν μακροτάτην, στιγμὴν ἀτελεύτητον, στιγμὴν πλήρη ἀγωνίας δι' ἀμφοτέρους!

— Σωσάννα! Σωσάννα! ἀνέκραξεν ὁ Λου-

κιανὸς οὗτινος τὸ πρόσωπον περιερρέετο ὑπὸ ἱδρῶτος καὶ δακρύων, Σωσάννα δὲν ὀμνύεις!

Ἡ κυρία Δὲ Μαιζονὲβ καὶ ἡ Λουκία ἐπλησίασαν τὴν μοναχὴν καὶ διά τε τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τῶν χειρῶν των ἤνωσαν τὰς παρακλήσεις αὐτῶν μετὰ τῶν τοῦ ἰατροῦ.

Οὗτος ἐπλησίασεν ἐπίσης τὴν καλογραῖαν ἀτενίζων αὐτὴν μὲ ὄμμα ἀπαστράπτον καὶ τὴν φρικτοτέραν ἐξεικονίζον ἀπελπισίαν καὶ τῇ εἶπε χαμηλοφώνως:

— Θὰ ἀποθάνῃ, μῆτέρ μου!

Εἶτα ὑψώσας τὴν φωνὴν,

— Δὲν εἶναι ἀληθὲς ὅτι ὀμνύεις Σωσάννα; εἶπε.

— Ἐὰν δὲν ὁρκισθῇ δὲν ἀναχωρῶ, ὑπέλαβε μετ' ἀποφάσεως ὁ νεανίας, ἀπομάσσων τὰ δάκρυά του καὶ καθήμενος ἐπὶ τῆς ἕδρας ἐφ' ἧς συνήθως ἐκάθητο ἡ καλογραῖα τοῦ Σαὶν Ῥοζώ.

— Ὀμνύει! ἀνεφώνησεν ὁ ἰατρὸς δεικνύων τῷ υἱῷ του τὴν μοναχὴν ἥτις τῷ ὄντι ἔκλινε τὴν κεφαλὴν ἐν εἴδει συναινέσεως ἢ μᾶλλον χριστιανικῆς ὑπακοῆς.

Ὁ ἄγγελος τοῦ ἐξιλασμοῦ ἐπτερύγισε κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν τῆς μοναχῆς.

Ὁ νεανίας ἔτρεξε πρὸς αὐτὴν καὶ ἔλαβε τὰς χεῖράς της.

Ἡ μοναχὴ δὲν ἀπέσυρεν αὐτάς.

— Ὑγίαινε! τῇ εἶπε μετὰ λυγμῶν, ὑγίαινε, προσφιλής μου Σωσάννα! Δι' ὀλιγας μόνον ἡμέρας! Ὁπόσον μακραὶ θὰ μοὶ φανῶσιν ὅμως!

Καὶ περιέβαλε τὸν τράχηλον αὐτῆς διὰ τῶν βραχιόνων του.

Ἡ μοναχὴ δὲν ἀντέστη.

— Συγγνώμην! ἀνεφώνησεν ὁ κύριος Δὲ Μαιζονὲβ, ὅστις ἐφαίνετο φοβούμενος τρομερὰν τινα καταστροφὴν βλέπων τὴν σιωπὴν καὶ τὴν ἀκινησίαν τῆς καλογραίας.

Εἶτα, ἀποσπάσας οὕτως εἰπεῖν, διὰ τῆς βίας τὸν υἱόν του, ὤθησεν αὐτὸν εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς μητρός του καὶ τῆς ἐξαδέλφης του, λέγων αὐταῖς χαμηλοφώνως:

— Ἀπάγετέ τον ταχέως· μετ' ὀλίγον σᾶς φθάνω.

Αἱ δύο γυναῖκες ἀπήγαγον τὸν Λουκιανόν.

Ὁ ἰατρὸς, ὅστις ἠκολούθει ἀδιαλείπτως διὰ τοῦ βλέμματος τὴν μοναχὴν ἔτρεξε πρὸς αὐτὴν κλονιζομένην ἤδη. Ἦτο καιρός. Ὀλίγου δεῖν ἡ δυστυχὴς γυνὴ ἔπιπτε χαμαί. Ὁ ἰατρὸς ἔλαβεν αὐτὴν εἰς τὰς ἀγκάλας του καὶ τὴν ὡδήγησεν ἐπὶ τῆς ἕδρας της.

Ἡ καλογραῖα ἦτον ὠχρὰ ὡς τὸ ὅπερ ἔφερεν ἐπιθωράκιον καὶ εἶχεν ἀπωλέσει πᾶσαν αἴσθησιν. Ὁ κύριος Δὲ Μαιζονὲβ τῇ ἐπέθεσεν ἐμβρέγματα, τῇ ἔρριψε ψυχρὸν ὕδωρ εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ τῇ ἔδωσε νὰ ὀσφρανθῇ ἀρωματικὸν ὄξος. Ἀλλ' ἡ λειποθυμία αὐτῆς παρετείνετο ἐπὶ τοσοῦτον ὥστε ὁ ἰατρὸς ἠναγκάσθη νὰ κάμῃ χρῆσιν ἐντριβῶν δι' ἀσκητικοῦ αἰθέρος.

Ἐπὶ τέλους συνελθοῦσα ὀλίγον ἠνέῳξε τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ περιφέρασα πανταχόσε τὸ βλέμμα,

— Ἔφυγεν! εἶπεν.

Αὐτὴ ὑπῆρξεν ἡ λέξις της· ἀλλ' ἡ φωνὴ δι' ἧς προέφερεν αὐτὴν, ἡ ἐν τῇ μόνῃ ταύτῃ λέξει «ἔφυγε!» περιεχομένη ἔννοια, ἰδοὺ ὅ,τι προὐξένησε ῥῖγος εἰς τὸν ἰατρὸν, ἰδοὺ ὅ,τι καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ δὲν δυνάμεθα νὰ ἐξηγήσωμεν διότι ἡ λέξις ἐκείνη εἶχέ τι ἀνεξήγητον καὶ ἀνεκλάλητον.

Ὅτε συνῆλθεν ἐντελῶς, ἠγέρθη καὶ ἐζήτησε ν' ἀποχωρήσῃ· ἀλλὰ πρὸ τῆς θύρας τοῦ δωματίου εὗρε τὸν κύριον Δὲ Μαιζονὲβ ὅστις γονυπετῶν πρὸ αὐτῆς ὡς ἐνώπιον ἁγίας, τῇ εἶπε μετὰ φωνῆς ἀνελθούσης βεβαίως ἄχρις οὐρανῶν:

— Μῆτέρ μου! σᾶς εὐλογῶ ἐν ὀνόματι τῆς συζύγου μου καὶ τοῦ υἱοῦ μου! Εἰς ἀνταμοιβὴν δὲ τῶν μόχθων οὓς ὑπέστην ἐπὶ τεσσαράκοντα ὅλα ἔτη καὶ τῶν ἀγαθῶν πράξεών μου ἐπικαλοῦμαι ὑπὲρ ὑμῶν τὸ ἔλεος καὶ τὴν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ!

Δ'.

Ἓν ἔτος μετὰ τὰ προδιηγηθέντα, κατά τινα μαγευτικὴν τοῦ ῥθινοπώρου πρωΐαν σχεδὸν τὴν ἐπέτειον ἡμέραν τῆς εἰς Νεάπολιν ἀναχωρήσεως τῆς οἰκογενείας Δὲ Μαιζονὲβ, ὁ ἰατρὸς συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ υἱοῦ του καὶ τῆς ἀνεψιᾶς του Λουκίας, ἤδη συζύγου τοῦ Λουκιανοῦ, εἰσήρχετο εἰς τὸ ὡραῖον ἐκεῖνο δάσος ὅπερ ἀπεκαλέσαμεν κῆπον τῆς κοινότητος, ὅπως ἐπισκεφθῇ, τὴν αὐτὴν τῆς ἐπιστροφῆς του ἡμέραν, τὴν καλογραίαν τοῦ Σαὶν Ῥοζώ.

Ἐζήτησε τὴν μοναχὴν, εἰσῆλθε δὲ ὅπως ἀναμείνῃ αὐτὴν ἐν τῷ γνωστῷ ἡμῖν περιπτέρῳ μετὰ τοῦ υἱοῦ του καὶ τῆς νύμφης του. Εἰσῆλθε δὲ πρῶτος καὶ εὗρεν ὡς καὶ καθ' ἣν ἡμέραν εἶχεν ὁδηγήσει ἐκεῖσε τὸν Λουκιανὸν, κατὰ τὴν αὐτὴν σχεδὸν ὥραν καὶ ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ μεγαλ-

χολικοῦ φωτὸς φωτιζομένην, τὴν καλογραίαν τοῦ Σαὶν Ῥοζὼ γονυκλινῆ πρὸ τοῦ προσευχηταρίου.

Τὴν φορὰν ὅμως ταύτην, ἡ μοναχὴ δὲν ἤκουσε τὸν ἰατρὸν εἰσερχόμενον οὐδ' ἐστράφη ποσῶς. Ὁ κύριος Δὲ Μαιζονὲβ ἔνευσε πρὸς τοὺς δύο νέους νὰ τηρήσωσιν ἄκραν σιγὴν, ἐξηκολούθησε δὲ παρατηρῶν μετ' ἐκστάσεως τὴν καλογραίαν ἥτις ἐν ᾗ ἐτήρει θέσει ἐπροσωποποίει ἐντελῶς τὴν εἰκόνα τῆς εὐαγγελικῆς ὑπομονῆς.

Ἡ καλογραῖα ἔμεινεν οὕτω βεβυθισμένη εἰς τὴν προσευχὴν καὶ τὰς μελέτας αὐτῆς ἐπί τινα λεπτὰ, εἶτα, στραφεῖσα, ἐρρίγησεν ἀκουσίως ἰδοῦσα κατέναντι αὐτῆς τὸν κύριον Δὲ Μαιζονὲβ ὄπισθεν δὲ αὐτοῦ τὸν Λουκιανὸν καὶ τὴν νεαρὰν σύζυγόν του.

Ὁ ἰατρὸς ἐρρίγησεν ὡσαύτως, ἀλλὰ τὸ αἴτιον τοῦ ῥίγους του ἦτο πάντη διάφορον ἐκείνου τῆς μοναχῆς. Αὕτη μὲν ἐρρίγησεν ὡς ἐκ τῆς ἐκπλήξεως ἣν ἠσθάνθη ἐπὶ τῇ ἐν τῷ εὐκτηρίῳ παρουσίᾳ τριῶν ἀνθρώπων οὓς δὲν εἶχεν ἀκούσει εἰσερχομένους, ἐκεῖνος δὲ ὡς ἐκ τῆς θλίψεως εἰς ἣν ἔδύθισεν αὐτὸν ἡ τῆς μοναχῆς θέα.

Καὶ ὄντως αἱ παρειαὶ τῆς καλογραίας τοῦ Σαὶν Ῥοζὼ ἦσαν πελιδναὶ, τὰ χείλη της ἰόχροα, οἱ δὲ ὀφθαλμοί της ἐσβεσμένοι καὶ κοῖλοι ὡσεὶ κόγχαι κεφαλῆς νεκροῦ ἐστερημέναι βολβῶν.

Ὁ ἰατρὸς ἠτένισε τοὺς δύο νεαροὺς συζύγους ὡς ἵνα μεταδώσῃ αὐτοῖς τὴν συγκίνησιν των· ἀλλ' οὐδ' ὁ Λουκιανὸς οὐδ' ἡ Λουκία ἐφάνησαν παρατηροῦντες τὴν φοβερὰν ἀλλοίωσιν ἣν εἶχεν ὑποστῆ τὸ τῆς ἀτυχοῦς μοναχῆς πρόσωπον.

Τοὐναντίον μάλιστα, ὁ Λουκιανὸς, βλέπων τὸν πατέρα του σιγῶντα, προὐχώρησε δύο βήματα πρὸς τὴν μοναχὴν καὶ τῇ εἶπε:

— Μῆτερ μου, συγχωρήσατε τὴν τόλμην μας ἤλθομεν νὰ ἐπισκεφθῶμεν τὴν καλογραῖαν τοῦ Σαὶν Ῥοζὼ ἥτις ἐπὶ μακρὸν χρόνον μ' ἐνοσήλευσεν ἐν τῷ περιπτέρῳ τούτῳ καὶ περιμένομεν αὐτήν. Καὶ ἂν ὁ νεανίας ἐστερεῖτο τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ σώματος εἶχεν ὅμως τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς ψυχῆς ὅπως ἀναγνωρίσῃ τὴν εὐεργέτιδά του. Καὶ ὅμως! τὴν εἶδε, τὴν ἠτένισεν, ἔστη εἰς δύο βημάτων ἀπὸ αὐτῆς ἀπόστασιν, χωρὶς νὰ τὴν ἀναγνωρίσῃ!

— Ἐγὼ εἶμαι ἡ καλογραῖα τοῦ Σαὶν Ῥοζὼ, κύριε, ἀπήντησεν ἡ μοναχὴ μετὰ φωνῆς τόσον ἀσθενοῦς ὥστε ὡμοίαζε πνοήν.

Ὁ Λουκιανὸς ἐξεπλάγη ὅτι δὲν ἀνεγνώρισεν ἀμέσως τὴν καλογραίαν, καὶ τίποτε περισσότερον. Ἐξέφρασεν ὅμως αὐτῇ τὴν εὐγνωμοσύνην του διὰ τὰς πρὸς αὐτὸν περιποιήσεις της μετὰ ἐξαιρέτου ἀβροφροσύνης, ἡ δὲ Λουκία ἤνωσε τὰς εὐχαριστήσεις της μὲ ἐκείνας τοῦ συζύγου της. Μετὰ τὴν τυπικὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ καθήκοντος τούτου, οἱ δύο νεόνυμφοι ἀπεχώρησαν εἰς τὸν κῆπον ἐπὶ τῇ παρακλήσει τοῦ κυρίου Δὲ Μαιζονὲβ προτιθεμένου νὰ συνομιλήσῃ κατὰ μόνας μετὰ τῆς μοναχῆς.

Τῶν δύο νέων ἀπελθόντων, ὁ ἰατρὸς προσέκλινεν εὐσεβάστως καὶ ἐξαγαγὼν ἐπιστολήν τινα ἐκ τοῦ θυλακίου του, ἐνεχείρησεν αὐτὴν τῇ μοναχῇ, λέγων.

— Ὁ Ἅγιος πατὴρ μὲ ἐπεφόρτισε νὰ ἐγχειρίσω ὑμῖν τὴν ἰδιοχειρον ταύτην ἐπιστολήν του. Ἐν ὀνόματι τῆς συζύγου μου συνενώνω τὰς εὐλογίας μου μὲ τὰς ἰδικάς της καὶ ἐξαιτοῦμαι τὴν ὑπὲρ τοῦ υἱοῦ μου συγγνώμην σας.

Ἡ μοναχὴ ἡσπάσατο εὐλαβῶς τὴν παπικὴν ἐπιστολὴν καὶ ἔκλινε τὴν κεφαλὴν πρὸς ἔμφανσιν εὐχαριστήσεως.

— Ἤδη, μῆτέρ μου, ἐξηκολούθησεν ὁ κύριος Δὲ Μαιζονὲβ, ἐπιτρέψατέ μοι νὰ σᾶς ἐρωτήσω περὶ δύο ἀποριῶν μου, ἃς δὲν δύναμαι νὰ λύσω μόνος. Πόθεν ἡ παράδοξος ὁμοιότης σας μετὰ τῆς νεαρᾶς ἐκείνης γυναικὸς ἥτις ἐκαλεῖτο Σωσάννα, καὶ πόθεν ἡ ταχεῖα αὕτη ἀλλοίωσις ἡ εἰς τὸ πρόσωπόν σας ἐπελθοῦσα;

— Ἡ νεᾶνις, ἡ Σωσάννα καλουμένη, ἦτο ἀδελφή μου, ἀπήντησε μελαγχολικῶς ἡ καλογραῖα τοῦ Σαὶν Ῥοζώ· ὡς πρὸς τὴν δευτέραν ὅμως ἐρώτησιν δὲν δύναμαι ν' ἀπαντήσω, προσέθηκε κλίνουσα τὸ μέτωπον καὶ εἰς βαθὺν ἐμπίπτουσα ῥεμβασμόν.

— Πτωχὲ ἄγγελε! ἐψιθύρισεν ὁ ἰατρὸς ἀπομάσσων τὰ δάκρυα ἐπὶ τῶν παρειῶν του κυλισθέντα.

Ἐνῷ δὲ ὁ ἀγαθὸς ἰατρὸς προέφερε δακρύων τὰς συμπαθεῖς αὐτὰς λέξεις: «Πτωχὲ ἄγγελε!» τὸ περίπτερον ἀντήχησεν ὑπὸ τῶν θυμήρεων καγχασμῶν τοῦ ἐν τῷ κήπῳ υἱοῦ του.

Ὁ κύριος Δὲ Μαιζονὲβ ἐρρίγησεν.

Ἠτένισεν εὐλαβῶς καὶ ὡσεὶ μετὰ λατρείας τὸν πρὸ αὐτῶν ἄγγελον ἐκεῖνον τῆς μεγαθυμίας καὶ τῆς ὑπομονῆς, εἶτα στραφεὶς πρὸς τὸ μέρος ὁπόθεν εἶχον ἀκουσθῆ οἱ γέλωτες, διέκρινε τὸν

υἱόν του ὅστις περιέβαλεν ἐρωτικῶς διὰ τῶν βραχιόνων τὴν νεαρὰν σύζυγόν του.

— Καὶ γελᾷ! εἶπε μετὰ πικρίας.

PAUL BOCCAGE.

(Ἐκ τοῦ γαλλικοῦ).

ΒΙΩΝΟΣ ΤΟΥ ΣΜΥΡΝΑΙΟΥ

ΕΙΔΥΛΙΟΝ Β'.

ΕΙΣ ΠΡΟΣΩΔΙΚΟΝ ΕΞΑΜΕΤΡΟΝ.

—

Πᾶς ἰξευτῆς κυνηγῶν τὰ πτηνὰ εἰς δενδρῶ-
[δές τι δάσος,
εἶδε τὸν Ἔρωτα ἄνω εἰς κλάδον τοῦ πύξου
[ἑστῶτα,
τοῦτον δ' ὁ ἄπειρος παῖς ὡς πτηνόν τι ἀκ-
[μαῖον νομίσας,
χαίρων εὐθὺς εὐθετεῖ τοὺς καλάμους καλῶς
[πρὸς ἀλλήλους,
κ' ἔνθεν κἀκεῖθεν εὐστόχως τὸν ἔρωτα τρέ-
[χει διώκων·
μὴ δυνηθεὶς δ' ἐπὶ τέλους νὰ λάβῃ αὐτόν,
[λυπημένος
ῥίπτει χαμαὶ τοὺς καλάμους, καὶ φθάνει
[πλησίον πρεσβύτου,
ὄντος ἐκεῖ γεωργοῦ, ὁ ὁποῖος ἐδίδαξε τοῦτον
ταύτην τὴν τέχνην, καὶ λέγει πρὸς τοῦτον
[μὲ λύπην τὸ πρᾶγμα,
δείξας συνάμ' εἰς αὐτὸν καὶ τὸν Ἔρωτα ἔτι
[ἑστῶτα·
τότε ὁ γέρων γελῶν, καὶ κινῶν τὴν λευκὴν
[κεφαλήν του
ἔλεγεν «ἄπειρε παῖ, τὸ τοιοῦτον πτηνὸν ἀ-
[ποστρέφου,
φεῦγε μακράν· ἐπειδὴ τὸ θηρίον ὀλέθριον εἶνε·
θέλεις δὲ εἶσ' εὐτυχὴς μέχρις ὅτου αὐτὸ δὲν
[συλλάβῃς·
κ' ἔπειτ' ἀφοῦ ἀνδρωθῇς, ὁ πηδῶν καὶ τὰς
[χεῖράς σου φεύγων
τώρα, αὐτόκλητος τότε, ἐξαίφνης ἐλθών, θὰ
[καθήσῃ
ἄνω τῆς σῆς κεφαλῆς τῆς ματαίως αὐτὸν
διωκούσης»

Κ. ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΚΑΣΤΕΛΛΟΡΡΙΖΙΟΣ.

ΠΥΡΠΟΛΗΣΙΣ ΤΟΥ ΑΤΜΟΠΛΟΙΟΥ

ΓΟΥΛΛΙΕΛΜΟΥ Γ'.

—

Ἐν τῶν ὡραιοτέρων ἀτμοπλοίων τῆς ὁλλανδικῆς ἀτμοπλοϊκῆς ἑταιρίας «Γουλλιέλμος Γ'», μεταβαῖνον τὸ πρῶτον εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ἰνδικὴν ἐγένετο παρανάλωμα τοῦ πυρὸς τὴν νύκτα τῆς 19 πρὸς τὴν 20 τοῦ τελευταίου μαΐου καθ' ὃν χρόνον ἐξήρχετο ἐκ τοῦ στενοῦ τῆς Μάγχης. Οἱ ἐπιβάται ἐσώθησαν εὐτυχῶς· μία δὲ τῶν ἐπιβατριῶν γράφει πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῆς μακρὰν ἐπιστολήν, ἐν ᾗ διηγεῖται τὰ τοῦ θαλασσίου τούτου δυστυχήματος. Τὴν ἐπιστολὴν ταύτην ἀναμιμνήσκουσαν ἡμῖν τὴν ἐπιστολὴν τῆς δεσποσύνης Ζάρκου ἐν τῷ δυστυχήματι τῆς «Εὐνομίας», συγκεφαλαιοῦμεν ὡς ἑξῆς.

Ἀπεπλεύσαμεν, λέγει, τὴν πέμπτην 18 μαΐου ἐκ τοῦ λιμένος τῆς Νιουβιέπης μεταβαίνοντες εἰς τὴν Ἰνδικήν. Τὴν πρώτην ἡμέραν καὶ τὴν πρώτην νύκτα διήλθομεν καλῶς, τοῦ καιροῦ ὄντος ἐξαισίου. Τὴν παρασκευὴν ὁ καιρὸς ἐξηκολούθει ὁ αὐτός, τὰ πάντα δὲ ἦσαν γαλήνια καὶ μετὰ τὸ δεῖπνον, συνηθροίσθημεν εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν, οἱ μὲν ὅπως διέλθωμεν τὴν ὥραν παίζοντες μουσικὴν ἄλλοι δὲ ὅπως ἐργασθῶσι καὶ ἀναγνώσωσι. Μετέβην κατόπιν ὅπως ἀποκοιμίσω τὸ θυγάτριόν μου καὶ μετ' ὀλίγον ἐπανῆλθον εἰς τὴν αἴθουσαν. Οὐδὲν δὲ παρεῖχεν ἡμῖν τὴν ὑπόνοιαν ὅτι κατὰ τὴν γαλήνιον ἐκείνην νύκτα ἠθέλομεν κατ' ἐλάχιστον διαταραχθῆ.

Ἦτο δεκάτη περίπου ὥρα τῆς ἑσπέρας, ὅτε ἠκούσαμεν αἴφνης μέγαν θόρυβον καὶ αἱ κραυγαὶ «πυρκαϊά! πυρκαϊά!» ἀντήχησαν εἰς τὰ ὦτα ἡμῶν. «Τὸ τέκνον μας!»· ἡ λέξις αὕτη ὑπῆρξεν ἡ πρώτη μου κραυγή.

Εἰσήλθομεν ἐντὸς τοῦ κοιτῶνος καὶ ἐνῷ ἐγὼ ἀφύπνιζον τὴν μικρὰν καὶ ἐνησχολούμην ἐνδύουσα αὐτήν, ὁ σύζυγός μου ἔτρεχε νὰ πληροφορηθῇ τί συνέβαινε. Πέριξ ἐμοῦ οὐδὲν ἄλλο ἤκουέ τις εἰμὴ κραυγὰς ἀπογνώσεως γυναικῶν καὶ παίδων.

Μετὰ μίαν στιγμὴν ὁ σύζυγός μου ἐπανῆλθε κομίζων τὴν εἴδησιν ὅτι ἤλπιζον νὰ σβέσωσι τὸ πῦρ, συνάμα δὲ ἐκόμιζεν ἡμῖν ζωστῆρας πρὸς διάσωσιν. Ἐδέησε νὰ προπαρασκευάσωμεν αὐτοὺς καὶ τοὺς περιδέσωμεν περὶ τὸ σῶμα ἡμῶν,

αἱ δὲ προπαρασκευαὶ αὗται ἐφάνησαν ἡμῖν πολὺ μακροχρόνιοι ἐν παραπλησίᾳ στιγμῇ. Ὁ σύζυγός μου μάλιστα ἔσχε τὸν καιρὸν νὰ ἀνοίξῃ ἓν κιβώτιον καὶ λάβῃ ἐξ αὐτοῦ μέρος τῶν χρημάτων του.

Ἠκούετο εἰσέτι ἡ μηχανὴ τοῦ ἀτμοπλοίου κινουμένη, τοῦθ' ὅπερ παρεῖχεν ἡμῖν ἐλπίδα τινά, ἀλλ' ὅτε ἤκουσα αὐτὴν σταματήσασαν αἴφνης καὶ φωνὴν ἀνακράζουσαν «Τετέλεσται, τὸ ἀτμόπλοιον ἀπωλέσθη», ἐνόησα ὅτι τὰ πάντα ἀπωλέσθησαν. Ὁποία στιγμή! ὁποία συγκίνησις! Ἀδύνατος ἀποβαίνει ἡ περιγραφὴ αὐτῆς.

Καθ' ἣν στιγμὴν ἐμέλλομεν νὰ ἐξορμήσωμεν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος ὅπως σωθῶμεν ἐν ταῖς λέμβοις, μήτηρ τις μετὰ τῶν τεσσάρων ἡμιγύμνων τέκνων αὐτῆς ἐρρίφθη εἰς τὰς ἀγκάλας ἡμῶν κραυγάζουσα «Σώσατέ μας, σώσατε τὰ τέκνα μου, μὴ μᾶς ἐγκαταλείπετε». Ἐδέησε νὰ βοηθήσωμεν τὴν οἰκογένειαν ταύτην ὅπως περιδέσῃ τοὺς πρὸς διάσωσιν ζωστῆρας. Ἐπὶ τοῦ καταστρώματος προσεπάθουν νὰ καταβιβάσωσι μίαν λέμβον, ἀλλὰ, φεῦ! ἀδύνατον ἀπέβαινε νὰ ῥίψωσιν αὐτὴν εἰς τὴν θάλασσαν. Τρέχομεν πρὸς τὰ ἀριστερὰ, ὅθεν κραυγάζουσιν ἡμῖν: «Ἰδοὺ μία λέμβος διὰ τὰς γυναῖκας καὶ τὰ παιδία». Διανοίγομεν δίοδον διὰ μέσου τῆς γενικῆς ταραχῆς καὶ εἰσερχόμεθα ἐντὸς τῆς λέμβου. Ὁ σύζυγός μου ἔσχε ὡσαύτως τὸ εὐτύχημα νὰ εἰσέλθῃ εἰς αὐτὴν ὡς βοηθός. Πάραυτα δὲ ἡ λέμβος πληροῦται ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε ἐκινδυνεύομεν νὰ καταποντισθῶμεν. Εὐτυχῶς κατωρθώσαμεν νὰ ἀπομακρύνωμεν τὴν λέμβον ἐκ τοῦ πυροπολουμένου ἀτμοπλοίου, οὗ ὁ καπνὸς κατέπνιγεν ἡμᾶς. Ταὐτοχρόνως πέντε ἕτεραι λέμβοι πλήρεις ἐπιβατῶν ἐρρίφθησαν εἰς τὴν θάλασσαν. Οἱ ἐπὶ τοῦ «Γουλλιέλμου Γ'» ἐπιβαίνοντες 354 ἐπιβάται εἰσῆλθον ἅπαντες εἰς τὰς 6 λέμβους, συμπεριλαμβανομένου τοῦ πλοιάρχου καὶ τῶν ναυτῶν ὑπολειφθέντων κατ' ἀρχὰς ἐπὶ τοῦ πλοίου καὶ διασωθέντων βραδύτερον.

Αἱ ἓξ λέμβοι ἀπεμακρύνθησαν· ἠλπίζομεν νὰ συναντήσωμεν πλοῖόν τι ἢ νὰ προσορμισθῶμεν εἰς τὴν ξηράν· ἦτο ἑνδεκάτη ὥρα τῆς ἑσπέρας, ἡ νὺξ ἦτο λαμπρὰ, ἡ θάλασσα γαληνιαία καὶ οἱ ἀστέρες ἔλαμπον ἐν τῷ στερεώματι. Ἔστρεψα τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸν οὐρανὸν καὶ ἀπέτεινα θερμὰς δεήσεις πρὸς τὸν Θεὸν, παρακαλοῦσα αὐτὸν ὁτὲ μὲν νὰ σώσῃ ἡμᾶς, ὁτὲ δὲ νὰ δώσῃ ταχὺν θάνατον εἰς τὸ ἀθῶον τέκνον μας καὶ νὰ μᾶς ἑνώσῃ εἰς τὸν οὐρανὸν μετὰ τοῦ υἱοῦ μας Οὐϊλλὺ καὶ τῶν φιλτάτων γονέων ἡμῶν. Μυρίους ἀσπασμοὺς ἔπεμψα καὶ εἰς πάντας ὑμᾶς. Ἐνεθυμήθην τὸν ἐν Ὁλλανδίᾳ μείναντα υἱόν μου, ὅστις πλέον θὰ ὠνομάζετο ὀρφανός. Ἀνελογίσθην τὴν λύπην ὑμῶν καὶ τῶν ἐπιζώντων συγγενῶν μας. Ταῦτα πάντα ἤρχοντο ἀδιακόπως εἰς τὸν νοῦν μου.

Ἡ θέσις ἡμῶν ἦτο δεινὴ καὶ δὲν ἐφαίνετο ἐλπὶς σωτηρίας. Ἡ ξηρὰ ἦτο πολὺ μακρὰν, διότι ἤμεθα εἰς εἴκοσι μιλίων ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς νήσου Οὐΐτ· πλοῖον οὐδὲν ἐν τῷ πελάγει, τὸ δὲ σκληρότερον πάντων, ἡ λέμβος ἡμῶν ἔκαμνε νερὰ, καὶ τόσον ταχέως! Ἤμεθα σχεδὸν μέχρι γονάτων ἐν τῷ ὕδατι. Ἦτο φρικῶδες! Μᾶς ἔρριψαν ἐκ τοῦ ἀτμοπλοίου κάδδους καὶ μετὰ πολλοὺς ἀγῶνας κατωρθώσαμεν ν' ἀνακαλύψωμεν τὴν ὀπὴν δι' ἧς τὸ ὕδωρ εἰσήρχετο. Αἱ κυρίαι ἔρριψαν τὰ μανδήλιά των διὰ νὰ τὴν φράξωσι, καὶ ὁ σύζυγός μου Φερνάνδος ἐξηπλώθη ἐν τῷ μέσῳ τοῦ πλοιαρίου διὰ νὰ τὴν κρατῇ κλειστήν. Ἐκ τούτου ἐξηρτᾶτο ἡ ζωὴ ἡμῶν. Ἐν τοιαύτῃ καταστάσει ἐμείναμεν ἐπὶ πολλὴν ὥραν πλησίον τοῦ καιομένου σκάφους καὶ εἴχομεν δύο μόνον κωπηλάτας διὰ τὴν καταφορτωμένην λεπτὴν λέμβον ἡμῶν. Ἐκ διαλειμμάτων ἀρκεταὶ ῥακέται ἔπιπτον πλησίον μας, ἦσαν σημεῖα ἀπογνώσεως ῥιπτόμενα ἐκ τοῦ «Γουλλιέλμου Γ'», καὶ διετρέχομεν μετὰ τόσα δεινὰ τὸν κίνδυνον νὰ πυροληθῶμεν ἐκ νέου. «Καὶ νὰ μὴ εὑρίσκεται, Θεέ μου, κανὲν πλοῖον πλησίον μας!» Τοιαύτη ἦτο ἡ γενικὴ πάντων ἐπιφώνησις.

Τέλος πάντων, περὶ τὴν μίαν καὶ ἡμίσειαν ὥραν μετὰ τὰ μεσάνυκτα, ἐφάνη πλοῖον εἰς τὸν ὁρίζοντα καὶ γενικὴ ἠκούσθη κραυγὴ «Πλοῖον! πλοῖον!». Ἀστραπὴ ἐλπίδος ἐξῆλθεν ἐκ τῶν καρδιῶν μας, οἱ δὲ κωπηλάται ἐξηντλημένοι καὶ ἐξ ἱδρῶτος κατάβρεκτοι, ἔστρεψαν τὴν λέμβον πρὸς αὐτό. Τὸ ἐπλησιάσαμεν, ἦτο ὁλκὰς (σαλούπα) πρωρέως καὶ ἔφερεν ἤδη ἄλλους ἐπιβάτας τοῦ «Γουλλιέλμου Γ'». Οὗτοι ἔκυψαν πρὸς ἡμᾶς καὶ παρέλαβον τὰς γυναῖκας καὶ τὰ παιδία. Κύριός τις ἔλαβε τὴν μικράν μου καὶ ἔπειτα ἐμέ. Ὁ Φερνάνδος ἀνέβη μετ' ἐμέ. Ἐσώθημεν δόξα τῷ Θεῷ! Ἐχύθην καίουσα εἰς τὸν λαιμὸν τοῦ συζύγου μου, καὶ μαντεύεται ποῖοι λόγοι εὐγνωμοσύνης ἐξῆλθον τῶν χειλέων μου ὅτε εὑρέθην

ἐπὶ τῆς ὁλκάδος μετὰ τοῦ Φερνάνδου καὶ τῆς μικρᾶς κόρης μας. Ἀγνοῶ τὸ ὄνομα τῶν τριῶν γενναίων Ἄγγλων, οἵτινες μᾶς ἔσωσαν ἐκ τοῦ βεβαίου θανάτου, ἀλλὰ τὸ ὄνομά των θὰ τὸ εὐλογῶ πάντοτε.

Ἡ ὁλκὰς ἦτο μικρὰ καὶ ἡ ξηρὰ ἀπεῖχε πολύ. Ἐδέησε νὰ βάλωσι τὰς γυναῖκας καὶ τὰ παιδία εἰς τὸ βάθος τοῦ κύτους εἰς δύο στενόχωρα μέρη, ὅπου ἤμεθα ἐστοιβασμέναι ὡς μαινίδες, 16 ἀπὸ τὸ ἓν καὶ 22 ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος. Ἦτο ἀδύνατον νὰ σαλεύομεν· ἡ ὁλκὰς ἐταλαντεύετο δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ, αἱ δὲ γείτονές μου ὑπέφερον ἀπὸ ναυτίαν.

Μαντεύσατε πλέον τὴν θέσίν μου. Ἡ Λιλλύ μου ἐκοιμᾶτο ἐπὶ τῶν γονάτων μου. Ἥμην ἡ μόνη ἣν δὲν ἠνώχλησεν ἡ θάλασσα. Καθ' ὅλα ἤμεθα ἀξιολύπητοι. Οἱ ἄνδρες ἦσαν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος ἀναμίξ· οἱ περισσότεροι χωρὶς ἔνδυμα καὶ ἔτρεμον ἐκ τοῦ ψύχους. Τὸ πρωῒ περὶ τὰς ἕξ ὥρας δὲν ἠμπόρεσα πλέον νὰ κρατηθῶ· ἐσύρθην ἐπὶ τῶν γονάτων καὶ ἐλαφρὰ ἔφθασα μέχρι τῆς ὀπῆς τοῦ δυσώδους μέρους, ὅπου εἶχον κατακλεισθῆ· τελευταῖον ἀνέβην εἰς τὸ κατάστρωμα πλησίον τοῦ συζύγου μου. Τὸν εὗρον ἐξηπλωμένον, κατάψυχρον, τρέμοντα ἐκ πυρετοῦ καὶ τρίζοντα τοὺς ὀδόντας· ἀφῆκα τὴν μικράν μας εἰς μίαν ὑπηρέτριαν καὶ ποσεπάθησα νὰ τὸν περιποιηθῶ ὅσον κάλλιον ἐδυνάμην.

Ἠλπίζομεν νὰ φθάσωμεν ταχέως ἐν Πορτσμούθ· ἀλλὰ φεῦ! ἡ θάλασσα ἦτο γαληνιαία· ἄνεμος διόλου δὲν ἔπνεεν, ὥστε ἐμείναμεν ἐν τῇ ἐλεεινῇ ἐκείνῃ καταστάσει μέχρι τῶν δύο μετὰ μεσημβρίαν. Μόλις τότε ἠδυνήθημεν νὰ φθάσωμεν καὶ ν' ἀποβῶμεν εἰς τὴν ξηρὰν ἐν μέσῳ τῶν ἀνευφημιῶν τῶν κατοίκων τῆς Πορτσμούθ· ἐκεῖ εὕρομεν τοὺς ἄλλους συνταξειδιώτας μας, οἵτινες εὐτυχέστεροι ἡμῶν ἔφθασαν ἐνωρίτερον, διότι ἀπαντήσαντες γαλλικὰ καὶ ἀγγλικὰ πλοῖα ἐσώθησαν ὑπ' αὐτῶν.

Οὕτω, δόξα τῷ Θεῷ, πάντες οἱ ἐπιβάται τοῦ «Γουλλιέλμου Γ'», 354 τὸν ἀριθμὸν, ἐσώθησαν μετὰ τοῦ πληρώματος· ἀλλ' ὁποῖον θέαμα παρίστων οἱ ναυαγοὶ οὗτοι καὶ μάλιστα τὰ παιδία, ὧν πολλὰ ἦσαν γυμνὰ σχεδὸν, ἄλλα δὲ ἔφερον ἁπλοῦν κάλυμμα περὶ τὸ σῶμα καὶ περιεπάτουν ἀνυπόδητα. Οἱ κάτοικοι τῆς Πορτσμούθ προσέφερον τὰ ὑποδήματά των· τόσον ἦσαν ἀξιολύπητα. Καὶ αἱ κυρίαι ἐπίσης ἦσαν εἰς ἐλεεινὴν κατάστασιν.

Τὸ δυστύχημα τοῦ «Γουλλιέλμου Γ'» ἦτο ἀληθὴς καταστροφὴ εἰς πάντας τοὺς ἐπιβάτας, οἵτινες οὐδὲν, ἀπολύτως οὐδὲν, ἔσωσαν. Καὶ ἡ ἑταιρία δὲ ἐζημιώθη σημαντικῶς· τὸ ἀτμόπλοιον ἔφερε σημαντικὸν χρηματικὸν, καὶ ἰδίᾳ 100,000 φλωρίνια, ἀνήκοντα τῇ κυβερνήσει.

Γενικῶς ὑποτίθεται ὅτι τὸ πῦρ ἐξερράγη ἐν τῇ ἀποθήκῃ τῶν ἀνθράκων, ὧν τὸ ἀτμόπλοιον ἔφερεν ἔκτακτον ποσότητα καὶ οἵτινες ἤναψαν ὡς ἐκ τῆς ἐπιτριβῆς καὶ τῆς ὀλίγης ὑγρασίας. Ὅπως καὶ ἂν ἔχῃ, ἡ ὑπηρεσία τοῦ ἀτμοπλοίου ἦτο ἐλλειπής· αἱ πυροσβεστικαὶ ἀντλίαι δὲν ἦσαν ἐν καλῇ καταστάσει, τὰ τηλεβόλα δὲν ἠδύναντο νὰ δώσωσι τὸ σύνθημα τοῦ κινδύνου, καὶ τὸ πλήρωμα κατὰ πρῶτον ταξειδεῦον μετὰ τοῦ νέου τούτου ἀτμοπλοίου δὲν ἐγνώριζε τὴν ὑπηρεσίαν καλῶς.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΙΑ

ΤΩΝ ΚΙΝΕΖΩΝ.

—

(Ἐκ τῆς Ἰταλικῆς).

—

Α'.

Ὁποία ἐστὶν ἡ καταγωγὴ, ἡ ἱστορία, ἡ θρησκεία, τὰ ἤθη τοῦ πρωτοτύπου τούτου λαοῦ; Ἰδοὺ σειρὰ ἐρωτήσεων εἰς ἃς μόλις ἠδύνατο ν' ἀπαντήσῃ — καὶ ἀτελῶς ἴσως — ὁ ἐν μέσῳ τῶν Κινέζων διανύσας τὸν βίον του σύμπαντα.

Αἱ πηγαὶ ἀφ' ὧν δυνάμεθα ν' ἀρυσθῶμεν τοιαύτας γνώσεις, εἰσὶν αἱ ἀναφοραὶ τῶν εὐρωπαϊκῶν πρεσβειῶν καὶ τὰ ὑπομνήματα τῶν ἱεραποστόλων. Ἀλλ' ὁπόσον αὗται ἀντιφάσκουσιν ἀλλήλαις! Τὰ πολιτικὰ καὶ θρησκευτικὰ πάθη, τὰ συμφέροντα, αἱ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ἀκριβεῖς τῶν πραγμάτων παρατηρήσεις, αἱ ὑπὸ τῶν Εὐρωπαίων ἀπαντῶσαι δυσκολίαι ὡς ἐκ τῆς κακῶς ὑπὸ τῶν Κινέζων ἐννοουμένης ἀπομονώσεως, εἰσὶν ἅπαντα αἴτια ἅτινα δὲν ἠδύναντο ἢ νὰ ἐπενεργήσωσιν ἐπὶ τῶν διαφόρων ἐκθέσεων τῶν ἀφορωσῶν τοὺς κατοίκους τοῦ Οὐρανίου Κράτους. Περιηγηταί τινες ἰδόντες ἐκ τοῦ σύνεγγυς ἐπὶ μικρὸν χρόνον τὴν Καντῶνα, τὸ Μακάον, ἢ ἄλλον τινὰ προσιτὸν τοῖς Εὐρωπαίοις λιμένα, πιστεύουσιν ὅτι εἶδον τὴν Κίναν καὶ ἐγνώρισαν τοὺς κατοίκους της· οὗτοι πρὸ παντὸς ἄλλου ἠπατήθησαν, καὶ αἱ ἐκθέσεις των, ἐὰν ὦσιν ἀληθεῖς ὡς πρὸς τὰς παραθαλασσίους πόλεις, ἃς ἐπεσκέψαντο, εἰσὶν ὅμως πάντη λελανθασμέναι ὡς πρὸς τὸ λοιπὸν τῆς Αὐτοκρατορίας.

Ἵνα γνωρίσῃ τις τὴν πολιτικὴν, ἠθικὴν καὶ θρησκευτικὴν κατάστασιν τοῦ λαοῦ τούτου, ὅν τινες ἐπὶ τὸ εἰρωνικώτερον ἀπεκάλεσαν «ἐξόχως πεπολιτισμένον», ἕτεροι δὲ πλειότερον ἡμαρτημένως «βάρβαρον», εἷς μόνος ὑπάρχει τρόπος· ν' ἀναλύσῃ τὰ κατὰ διαφόρους αἰῶνας δημοσιευθέντα, εἴτε ὑπὸ τῶν πρεσβειῶν, εἴτε ὑπὸ τῶν ἱεραποστόλων, εἴτε ὑπὸ τῶν περιηγητῶν τῶν δυνηθέντων νὰ εἰσδύσωσιν εἰς τὰ ἐνδότερα τοῦ κράτους καὶ ἀπηλλαγμένος πάσης προκαταλήψεως, παντὸς κομματικοῦ πνεύματος, νὰ διαχωρίσῃ τὰς ἀληθείας ἀπὸ τὰ ψεύδη ἢ τὰς ἀμφιβολίας· ὅπερ δὲν δύναται ἄλλως νὰ κατορθωθῇ ἢ διὰ παραλληλισμοῦ τῶν κατὰ καιροὺς ὑπὸ διαφόρων γραφέντων.

Ὁ μέγας Ἐνετὸς περιηγητὴς Μάρκος Πόλος, ὁ ἐπικληθεὶς Μιλιώνης (Milione) διὰ τὰ πολλὰ καὶ μεγάλα θαυμάσια ἅπερ διηγήθη περὶ τῶν Αὐτοκρατοριῶν τῆς Ἀνατολῆς, καὶ τὰ ὁποῖα ὅμως οἱ μεταγενέστεροι εὗρον ἀληθέστατα, ἐστάθη ὁ πρῶτος γνωστοποιήσας ἐν Εὐρώπῃ τὴν ἐν ταῖς ἐσχατιαῖς τῆς Ἀνατολῆς ὕπαρξιν ἀπεράντου Αὐτοκρατορίας, ἧς ἡ ἱστορία ἀνήρχετο εἰς παναρχαίαν ἐποχὴν (χιλιάδων ἐτῶν), καὶ ἐν ᾗ εὗρε τὰς τέχνας καὶ ἐπιστήμας ἐν καταπληκτικῇ τελειότητι.

Ὁ Μάρκος Πόλος δὲν ἐπιστεύθη· καὶ ὅμως ἔλεγε τὴν ἀλήθειαν.

Ἐξαίσιον εἰπεῖν! Ὁ Μάρκος πόλος περιηγεῖτο τὸ 1250 καὶ μετ' οὐ πολὺ ἡ Εὐρώπη συνεταράσσετο, ἐξεπλήσσετο καὶ ἀνεστατοῦτο (ἐπιτραπήτω ἡ ἔκφρασις) ὑπὸ τριπλῆς ἀνακαλύψεως, τῆς ναυτικῆς δηλονότι πυξίδος, τῆς πυρίτιδος καὶ τοῦ τύπου. Τὰ τρία ταῦτα θαύματα τῆς ἀνθρωπίνης μεγαλοφυΐας ἐστάθησαν τὰ στοιχεῖα χάριν τῶν ὁποίων ἀνέδυσεν ὁ Εὐρωπαϊκὸς ἡμῶν πολιτισμὸς, ὅστις μετά τινας αἰῶνας ἀνταπεκρίθη διὰ τριῶν ἑτέρων θαυμάτων, τοῦ ἀτμοῦ, τοῦ τηλεγράφου καὶ τῆς φωτογραφίας.

Καὶ ὅμως εἶναι ἀναμφήριστον καὶ πάσης ἀμφιβολίας ἐκτὸς ὅτι οἱ Κινέζοι ἐγίνωσκον καὶ τὴν πυξίδα καὶ τὴν πυρίτιδα καὶ τὴν τυπογραφίαν πρὸ χιλιάδων ἐτῶν· μέγας δὲ παρατηρητὴς, οἷος ὁ Μάρκος Πόλος, ἀποθησαυρίσας τοιαύτας γνώσεις, ἀνεκοίνωσεν αὐτὰς τῇ Εὐρώπῃ. Μακρὰν τοῦ νὰ διαμφισβητήσωμεν τὴν ἀξίαν τῶν ἀνακαλύψεων τοῦ Γουτεμβεργίου, τοῦ Φλαβίου Γκιόγια καὶ τοῦ Σχουάρτζ (Swuartz), θεωροῦμεν μάλιστα αὐτοὺς ἀξιοθαυμαστοτέρους, διότι ἀπὸ μιᾶς ἀτελοῦς καὶ ἐξ ἀπομεμακρυσμένων ἀκτῶν ληφθείσης ἰδέας, ἠδυνήθησαν νὰ ἐξαγάγωσι θαυμάσια συμπεράσματα, ὧν ἕνεκα κατέστησαν ἄξιοι τοῦ θαυμασμοῦ τῶν μεταγενεστέρων καὶ τῆς εὐγνωμοσύνης τῆς ἀνθρωπότητος. Ἐνταῦθα συνέβη ὅ,τι καὶ εἰς τὸν Γαλιλαῖον, ἀκούσαντα ὅτι διοπτροποιός τις τοῦ Μακδεμβούργου κατὰ τυχαίαν ὅλως σύμπτωσιν θέμενος ἀλληλοδιαδόχως φακούς τινας τὸν ἕνα ἐπὶ τοῦ ἄλλου, ἐσχημάτισεν ἐργαλεῖον πλησιάζον πολὺ τ' ἀντικείμενα· ἡ μεγαλοφυΐα του ὤθησεν αὐτὸν εἰς τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ τηλεσκοπείου. Ἄνευ τῆς συγκεχυμένης ἰδέας τοῦ διοπτροποιοῦ, οὐδὲν ἴσως ἤθελεν ἐφεύρει ὁ Γαλιλαῖος, καὶ οὕτως ἡ τυχαία τοῦ Μακδεμβουργίου σύμπτωσις θὰ ἔμενεν ἄκαρπος. Ὁμοίως ἄνευ τῶν ἀτελῶν ἰδεῶν ἃς ὁ Μάρκος Πόλος ἐκομίσατο εἰς Εὐρώπην περὶ τῶν ἠθῶν τῶν Κινέζων, ὁ Ἰταλὸς Γκιόγιας καὶ οἱ δύο Γερμανοὶ οὐδὲν ἴσως θὰ ἀνεκάλυπτον· ἄνευ δὲ τῆς μεγαλοφυΐας τῶν τριῶν τούτων, αἱ εἰδήσεις αὗται ἤθελον ἀπομείνει ἄγονοι, καὶ ἡ Εὐρώπη ἤθελε βεβαίως κυλίεται εἰσέτι ἐν τῇ βαρβαρότητι.

Συγχωρηθήτω ἡμῖν ἡ παρέκβασις αὕτη· ἀλλὰ τίς δὲν ἐπιθυμεῖ νὰ ἀναζητήσῃ τὴν καταγωγὴν πολιτισμοῦ, οὗ ἕνεκα, καὶ δικαίως, ἐπὶ τοσοῦτον σεμνυνόμεθα;

Οἱ μετὰ τὸν ἡμέτερον Ἐνετὸν περιηγηταὶ, ἐξηκολούθησαν διηγούμενοι mirabilia διὰ τὴν Αὐτοκρατορίαν τῆς Κίνας. Οἱ πρῶτοι ἐκ τῶν ἱεραποστόλων ὁμοίως. Ἐπηκολούθησαν εἶτα αἱ ἐκθέσεις τῶν ῥωσσικῶν καὶ ἀγγλικῶν πρεσβειῶν, αἵτινες ἐδικαίουν τοὺς Κινέζους καὶ ἀπαθῶς ἐξέθετον τά τε προτερήματα καὶ τὰ ἐλαττώματα τῆς Κινεζικῆς θεσμοθεσίας. Ἀλλὰ δυστυχῶς, διὰ τὴν μεγάλην τῶν Ἄγγλων πλεονεξίαν καὶ γνωστὴν φιλοχρηματίαν, αἱ ἐκθέσεις των ἀπέβαινον οὐχὶ ἀξιόπιστοι. Ἡ Κινεζικὴ ὅμως κυβέρνησις ἔδειξε πλειοτέραν λογικὴν καὶ φιλανθρωπίαν ἔθνους θεωροῦντος ἑαυτὸ πεπολιτισμένον· ἀλλὰ τὰ πυροβόλα ἔλυσαν τὴν διένεξιν καὶ ἡ λογικὴ καὶ φιλανθρωπία ἐθυσιάσθησαν.

Σήμερον συμφωνοῦσι πάντες ὅτι οἱ Κινέζοι

εἰσὶ βάρβαροι, καί τοι ἄλλοι δὲν πιστεύουσι τοῦτο.

Ας δικαιώσωμεν ὅμως τοιαύτας διχογνωμίας μεταξὺ τῶν ἀρχαίων καὶ νεωτέρων ἰδεῶν, διὰ τοὺς ἑξῆς λόγους.

Ἐμβλέψωμεν ἐπὶ μικρὸν τὴν κατὰ τὸ 1300 κατάστασιν τῆς Εὐρώπης. Ἀθλία ἐτύγχανεν ἡ θαλασσοπλοΐα, καθὸ στερουμένη πυξίδος· τὰ συγγράμματα ἐπολλαπλασιάζοντο δι' ἀντιγραφέων, οἱ νόμοι κατεπατοῦντο ὑπὸ τῆς αὐθαιρεσίας· αἱ καταχρήσεις ἦσαν ἀπειροπληθεῖς, ὁ πολιτισμὸς ἦτο μηδέν! Εἰς ταῦτα εἰθισμένοι οἱ περιηγηταί, εὗρον τοὐναντίον ἐν Κίνᾳ λαὸν ἐξόχως πεπολιτισμένον, καθόσον ἐκεῖσε ὑπῆρχον νόμοι σχετικῶς καλοί, ἀστυνομία καλῶς διοργανωμένη, εὔκολοι διά τε ξηρᾶς καὶ θαλάσσης συγκοινωνίαι, διότι ἐνταῦθα ἡ πυξὶς, ἡ πυρῖτις καὶ ὁ τύπος ἦσαν ἐν τελειότητι. Ἐντεῦθεν ἄρα οἱ θαυμασμοὶ τῶν πρώτων περιηγητῶν. Ἀλλὰ μετὰ παρέλευσιν αἰώνων ἡ Εὐρώπη προὐχώρησεν εἰς τὸν πολιτισμόν, ἄχρις οὗ οἱ ἐγκυκλοπαιδικοί, ἡ Γαλλικὴ ἐπανάστασις καὶ ὁ Ναπολέων ἐπεραίωσαν τὴν πρόοδον τοῦ αἰῶνός μας, ᾧ προσετέθησαν αἱ νέαι ἀνακαλύψεις ἕνεκα τῶν ὁποίων ὁ πολιτισμὸς γιγαντιαίοις προὐχώρησε βήμασι. Τοὐναντίον οἱ Κινέζοι ἔμεινον ἐν στασιμότητι ἢ καὶ ὠπισθοδρόμησαν κατά τι, διόπερ καὶ μεγάλως ἐζημιώθησαν, ἀπωλέσαντες τὴν εὔνοιαν τῆς κοινῆς γνώμης. Οὕτω συνέβη ὅ,τι φυσικῷ τῷ λόγῳ ὤφειλε νὰ συμβῇ, οἱ κατὰ τὸ 1300 ἀρκούντως νομιζόμενοι πεπολιτισμένοι, κατὰ τὸν ΙΘ'. αἰῶνα ἐκλήθησαν βάρβαροι. Αὕτη εἶναι ἡ αἰτία τῆς μεγάλης διαφορᾶς τῶν ἐπικρατουσῶν γνωμῶν εἰς τὰ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων καὶ νεωτέρων περιηγητῶν γραφέντα. Ἡ στασιμότης τῶν Κινέζων φαίνεται ὄντως μυθώδης, τὰ δὲ ἤθη καὶ ὁ σημερινὸς τρόπος τοῦ ζῆν αὐτῶν, εἰσὶν ἀπαράλλακτα ὡς ἦσαν καὶ πρὸ χιλιάδων ἐτῶν.

Θεωροῦμεν ἐπάναγκες νὰ εἰδοποιήσωμεν τοὺς ἀναγνώστας ὅτι μεγάλαι ἀπαντῶσι δυσκολίαι τοὺς θέλοντας νὰ διαλάβωσι περὶ τοῦ λαοῦ τούτου, τοῦ ὀλίγον ἐν Εὐρώπῃ γνωστοῦ· διὸ ἐξαιτούμεθα τῆς ἑαυτῶν συγγνώμης ἐάν πουθὶ τῆς παρούσης αἱ πληροφορίαι μας εἰσὶν ἀτελεῖς, καθόσον ἀγαπῶμεν πλειότερον ν'ἀφίνωμεν κενά, ἢ νὰ πληρῶμεν αὐτὰ δι' ὑποθέσεων, εἰκασιῶν καὶ πιθανολογημάτων· νομίζομεν δὲ ὅτι κατὰ τοῦτο οὐδόλως λανθανόμεθα. Ἐπιφυλασσόμενοι νὰ γράψωμεν ἄλλοτε τὰ περὶ κυβερνητικοῦ τῶν Κινέζων συστήματος καὶ τοῦ πολιτισμοῦ αὐτῶν, οἷον περὶ τεχνῶν, ἐπιστημῶν, ἠθῶν, ἐθίμων κτλ., ἃς ἐνασχοληθῶμεν νῦν περί τε τὴν ἱστορίαν καὶ τὴν θρησκείαν των.

Ἀλλ' ἐὰν ἀποβαίνει δυσχερεστάτη ἡ ἔρευνα τῆς ἱστορίας τῶν ἀρχαίων τῆς Ἑλλάδος καὶ Ἰταλίας κατοίκων, καί τοι σωζομένων ἀρχαιοτάτων ποιημάτων καὶ χρονικῶν καὶ μνημείων, ἱκανῶν νὰ μᾶς ποδηγετήσωσιν, ἃς φανταστῇ ἕκαστος ὁποία ἔσται ἡ δυσχέρεια τῆς ἀνιχνεύσεως τῶν πρώτων οἰκητῶν κράτους, οὗ τινος καθὰ προέφημεν μόλις κατὰ τὸν ΙΓ'. αἰῶνα ἐλάβομεν γνῶσιν βεβαίαν! Οὐχ ἧττον ὅμως προστρέχοντες εἰς τὰς πληροφορίας ἃς δυνάμεθα ν' ἀρυσθῶμεν ἐκ τῶν Κινεζικῶν χρονικῶν (καθ' ὅσον ὑπάρχει βεβαιότης περὶ τῆς ἀκριβολογίας των), καὶ ἐκ τῶν διαφόρων θετικωτέρων ἐκθέσεων, ἃς πειραθῶμεν νὰ ἐκθέσωμεν πᾶν εἴ τι ἀφορᾷ τὴν ἱστορίαν καὶ θρησκείαν τοῦ λαοῦ τούτου, ἤ, κάλλιον εἰπεῖν, ὅ,τι ἠδυνήθη νὰ περιέλθῃ εἰς γνῶσιν ἡμῶν.

Πλεῖσται ἀναλογίαι πειθαναγκάζουσιν ἡμᾶς νὰ πιστεύσωμεν ὅτι οἱ Κινέζοι ἔλκουσι τὴν καταγωγὴν ἀπὸ τῶν Ταρτάρων, τῶν ἀρχαίων Σκυθῶν. Ἀλλὰ τοῦτο εἶναι συμπερασμὸς, οὗ τινος ἡ ἀξία εἰς τοῦτο καὶ μόνον συνίσταται, ὅτι εἶναι ὁ μόνος ὅστις δύναται νὰ γίνῃ. Ὅ,τι μετὰ πάσης θετικότητος δυνάμεθα νὰ διαβεβαιώσωμεν, εἶναι ὅτι ὁ Κινεζικὸς λαὸς εἶναι πρωτότυπος καὶ διάφορος πάντων τῶν ἄλλων τῆς ὑφηλίου λαῶν, ὅτι δὲν εἶναι καταγωγῆς οὔτε Ἰνδικῆς, οὔτε Αἰγυπτιακῆς, οὔτε Φοινικικῆς, οὔτε ἑλληνικῆς· συντόμως δ' εἰπεῖν ἔχει ἰδίαν τὴν καταγωγὴν καὶ μόνον εἰς τοὺς ἀρχαίους Σκύθας δύναταί τις ν' ἀποδώσῃ αὐτήν.

Αἱ χειραγωγήσασαι ἡμᾶς εἰς τοιοῦτον συμπέρασμα σκέψεις, προέρχονται ἐκ τῆς παρατηρουμένης ὁμοιότητος τῶν χαρακτηριστικῶν τοῦ προσώπου τῶν Ταρτάρων καὶ Κινέζων, συγκεχυμέναι τινὲς παραδόσεις, καὶ τὸ γενικῶς παραδεδεγμένον ὅτι οἱ πρῶτοι τῶν πεδιάδων οἰκηταὶ ὁρμῶνται ἐκ τῶν ὀρέων· διὸ καὶ οἱ κάτοικοι τῶν ἀπεράντων τῆς Κίνας πεδίων δὲν ἠδύναντο νὰ ὁρμηθῶσιν ἢ ἀπὸ τῶν ὀρέων τῆς Ταρταρίας. Ὅπως ποτ' ἂν ᾖ, τὸν Κινεζικὸν λαὸν βλέπομεν ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ἀείποτε τὸν αὐτὸν, ὅλως δηλονότι πρωτότυπον.

Ὁ Φου-χὶ θεωρεῖται ὑπὸ τῶν ἱστορικῶν τῆς Κίνας ὡς ὁ πατὴρ τῶν Κινέζων· κατὰ τὴν χρονολογίαν των, οὗτος ἤρξατο βασιλεύων 3467

ἔτη πρὸ τῆς Χριστοῦ γεννήσεως· εἰς αὐτὸν ἀποδίδεται ἡ τῆς μαγειρικῆς τέχνης ἐφεύρεσις, ἡ ἀνακάλυψις τῶν δικτίων τῆς ἁλιείας, ἡ τῶν χαρακτήρων τῆς γραφῆς καὶ ἄλλων πραγμάτων θεωρουμένων ὡς βάσεων τοῦ πολιτισμοῦ λαοῦ τινος. Ἐπίστευσάν τινες ὅτι ὁ Φου-χὶ εἶναι αὐτὸ τοῦ Νῶε τὸ πρόσωπον, καὶ ἡ γνώμη αὕτη ἐξεφράσθη ὑπὸ Ἰησουϊτῶν τινων διανυσάντων μέγα μέρος τοῦ βίου των ἐν Κίνᾳ καὶ δραξαμένων τῆς εὐκαιρίας ν' ἀνασκαλεύσωσι τὴν ἱστορίαν τῶν μυθολογικῶν αὐτῆς χρόνων. Καί τοι δὲ σεβόμεθα τὴν γνώμην τῶν εὐπαιδεύτων τούτων, νομίζομεν ὅτι ὁ χαρακτὴρ δι' οὗ οἱ Κινέζοι παριστῶσι τὸν Φου-χὶ ἐνδεικνύει τὸ ἀπίθανον τοιαύτης ἰδέας.

Τῷ ὄντι, οὗτος παρίσταται ὑπὸ τεσσάρων σημείων δηλούντων *τὸν κριὸν*, *τὸ ὀστέον*, *τὸ τόξον* καὶ τὸν σύνδεσμον *καὶ* (1), διόπερ δυνάμεθα νὰ εἰκάσωμεν ὅτι ὁ Φου-χὶ συνενοῖ ἐν ἑαυτῷ τὰ ἔργα τοῦ ποιμένος, τοῦ γεωργοῦ καὶ τοῦ μαχητοῦ, καὶ τὰ μὲν δύο πρῶτα οὐδεμία ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅτι ἠδύναντο ν' ἀποδοθῶσι τῷ Νῶε, ἀλλὰ τὸ τελευταῖον; οὐχὶ βεβαίως.

Παραδεχόμενοι τὴν Ταρταρικὴν τῶν Κινέζων καταγωγὴν, ἐκφράζομεν καὶ τὴν ἰδέαν ὅτι πιθανῶς ὁ Φου-χὶ νὰ ἦτο ἀρχηγός τις Σκυθικῆς φυλῆς, ὅστις ἀναζητῶν τόπους ἀμείνονας τῶν τῆς γεννήσεώς του, μετηνάστευσεν ἐνταῦθα, καὶ ἡ ἀποικία του ἀπετέλεσεν ἀκολούθως τὸ Κινεζικὸν ἔθνος.

Ὁ Κόγκ-φου-τσὲ, ἢ καθὰ κοινῶς γράφουσι Κομφούκιος, ἐστάθη ὁ πρῶτος συγγραφεὺς εἴδους τινὸς ἱστορίας τῶν Βασιλέων *Λόν*. Ἡ ἱστορία αὕτη ἄρχεται ἀπὸ τῆς βασιλείας τοῦ *Ὑάο* ὅστις ἀνῆλθεν ἐπὶ τὸν θρόνον 2375 ἔτη πρὸ Χριστοῦ· τὸ βασίλειον ἄλλως τε τῶν *Λόν* ἦτο ἓν τῶν πολλῶν ἐκείνων, ἐξ ὧν τότε συνέκειτο ἡ Κίνα, καὶ ἅτινα δύνανται νὰ ἐξομοιωθῶσι πρὸς τὰ Γερμανικὰ πριγκηπάτα.

Πρὸ 2000 ἐτῶν ἡ Κίνα ἡνώθη ὑπὸ ἕνα Μονάρχην καὶ ἀπετέλεσεν Αὐτοκρατορίαν.

Ταῦτα εἰσὶν ὅσα περὶ τῶν ἀρχαίων χρόνων τῆς Κίνας γνωρίζομεν ἢ ὀρθότερον εἰπεῖν περὶ τῶν μυθολογικῶν αὐτῆς χρόνων.

Εἶναι τῇ ἀληθείᾳ παράδοξον ὅτι οὔτε οἱ Ἕλληνες, οὔτε οἱ Ῥωμαῖοι, οὔτε ἄλλο τι ἔθνος τῆς ἀρχαιότητος εἶχεν ἰδέαν τινὰ περὶ Κίνας. Ὁ Ὅμηρος οὐδόλως ἀναφέρει αὐτήν. Ὁ Ἡρόδοτος ὁμοίως, καί τοι κατὰ τοὺς διασημοτέρους χρονογράφους ἦτο σύγχρονος τοῦ Κομφουκίου. Πρός δὲ καὶ ὅτε ὁ Ἀλέξανδρος κατέλυσε τὴν Περσικὴν αὐτοκρατορίαν, οἱ Κινέζοι ἦσαν ὅλως ἄγνωστοι. Οὔτε ποιητὴς, οὔτε ἱστορικὸς Ῥωμαῖος ποιεῖται μνείαν περὶ αὐτῶν· συνελόντι εἰπεῖν πάντα τ' ἀρχαῖα συγγράμματα σιγῶσιν ὡς πρὸς τὴν Κίναν. Συγγραφεῖς τινες εὐχερῶς θυμηδεῖς, εὑρίσκοντες παρὰ τοῖς ἀρχαίοις *Σηρικήν* τινα ἐπαρχίαν, ἀφ' ἧς ἐξήγετο μέταξα ἐπίστευσαν ὅτι αὕτη ἦτον ἡ Κίνα, καὶ τοιαύτη γνώμη ἀρκούντως ἐμακρηγορήθη. Ἀλλ' ὅσον εἶναι χαρίεσσα τοιαύτη ὑπόθεσις, τοσοῦτον εἶναι ἀδέσποτος καὶ ἀπαράδεκτος καὶ ὑπὸ τῶν ἰδίων χωρίων τῶν ἀρχαίων ἐκείνων συγγραφέων ἀναιρουμένη, ὧν ἡ ἀδεξία ἐξήγησις ἐπήνεγκε τὸ τοιοῦτον συμπέρασμα. Εἶναι δὲ πάντη ἀμφίβολον ἐὰν εἰς τοὺς στίχους τοῦ Βιργιλίου (1), ἢ εἰς τὰ χωρία τοῦ Πλινίου (2), ἐν οἷς ποιεῖται μνεία περὶ ὑπάρξεως τῶν Σηρικῶν, ἐννοεῖται ἡ μέταξα, ἢ μᾶλλον ὁ βάμβαξ, ὁ *βύσσουμ* τῶν Ἑβραίων· ἀλλ' εἴτε τὸ ἕν, εἴτε τὸ ἄλλο, οἱ Ῥωμαῖοι ἐπρομηθεύοντο αὐτὰ ἐκ Περσίας καὶ οὐδέποτε ἐκ Σηρικῆς. Πτολεμαῖος ὁ γεωγράφος τίθησι τὴν Σηρικὴν παρὰ τὴν Σκυθίαν, extra Imaum, ὃ ἐστὶν εἰς τὰ μέρη τοῦ Κασγὰρ, Ταγκοὺτ καὶ Κατάϋ· ἄρα οἱ ὑπὸ τὸ ὄνομα τῶν Σηρικῶν μνημονευόμενοι ἦσαν οἱ Τάρταροι, καθά περ καὶ ἔκ τινος τοῦ Ὁρατίου ᾠδῆς δύναται νὰ ἐξαχθῇ, ἐν ᾗ οὗτος λέγει,

«Doctas sagittas tendere Sericas
Arcu paterno . . .»

ἐξ οὗ φαίνεται ὅτι οἱ Σηρικοὶ ἦσαν καλοὶ τοξόται, προτέρημα τοῦτο ἐξόχως τῶν Ταρτάρων. Ἐκ τινος χωρίου τοῦ Πλινίου ἐξάγεται ὅτι ὁ κάλλιστος γνωστὸς τότε σίδηρος ὑπῆρχεν ἐν Σηρικῇ καὶ ὅτι οἱ Σηρικοὶ ἐξήγαγον αὐτὸν μετὰ σηρικῶν ὑφασμάτων καὶ δεμάτων· ἀλλ' ὁ σίδηρος τῶν Κινέζων εἶναι ὁ χείριστος, καὶ οὗτοι δὲν ἔχουσιν ἄλλα δέρματα εἰμὴ τὰ ἐκ τῆς Ταρ-

(1) Περὶ σημείων καὶ χαρακτήρων Κινεζικῶν, ἴδε «Ἀθηναίου» Τόμ. Γ'. Σελ. 301.

(1) Quid memora Æthiopum mollicanentia lana,
Ueleraque ut foliis depectant tennia Seres?
(Βιργίλ. Γεωργ. Β'. Στίχ. 120).

(2) Seres lanificio sylvarum nobiles perfusam aqua depectentes frondium canitiem.
(Πλίνιος. Βιβλ. Δ'.)

ταρίας προμηθευόμενα, ἔνθα καὶ ὁ σίδηρος εἶναι ὄντως καλῆς ποιότητος. Ἀρκοῦσι νομίζομεν ταῦτα πρὸς ἀπόδειξιν ὅτι διὰ Σηρικὴν δὲν ἐνόουν τὴν Κίναν καὶ ὅτι ὁ τόπος οὗτος ἦτο πάντη ἄγνωστος παρὰ τοῖς ἀρχαίοις.

Ὁ πρῶτος εἰς τὴν Κίναν δυνηθεὶς νὰ εἰσχωρήσῃ λαὸς εἰσὶν οἱ Ἑβραῖοι· κατὰ τὰ ὑπὸ τῶν ἀπογόνων των τηρηθέντα χρονικά, ἐπιρρωννύμενα ὑπὸ τῶν μαρτυριῶν τῶν Κινέζων ἱστορικῶν, ἐξάγεται ὅτι ἀπῴκησαν ἐκεῖσε μικρὸν μετὰ τὴν εἰς τὰς Ἰνδίας ἐκστρατείαν τοῦ Ἀλεξάνδρου· φαίνεται μάλιστα ὅτι ἀπετέλουν μέρος τῆς ἀκολουθίας τῶν στρατευμάτων αὐτοῦ καὶ ἕνεκα ἀγνώστων αἰτιῶν ἀπεχωρίσθησαν αὐτοῦ καὶ εἰσῆλθον εἰς Κίναν. Οἱ ἄποικοι οὗτοι ἐμίγησαν τοιουτοτρόπως μετὰ τῶν Κινέζων νυμφευόμενοι γυναῖκας ἰθαγενεῖς, συμμορφούμενοι μὲ τὰ ἤθη των, λησμονοῦντες βαθμηδὸν τὴν γλῶσσάν των καὶ τὴν θρησκείαν των αὐτήν, ὥστε συνεχωνεύθησαν μετ' αὐτῶν ἐξ ὁλοκλήρου. Πρό τινων αἰώνων ἀνευρίσκοντο ἴχνη τινὰ τῶν Ἑβραίων αὐτῶν, ἀλλὰ μετὰ δυσχερείας· ἱερά τινα βιβλία καὶ σκοτεινή τις παράδοσις, ὑπῆρξαν τὰ μόνα τεκμηριοῦντα τὴν ὕπαρξιν τῆς ἐν λόγῳ ἀρχαιοτάτης ἀποικίας.

Ὡς οἱ λαοὶ πάντες τῆς ὑφηλίου, οὕτω καὶ οἱ Κινέζοι ὑπέκυψαν εἰς ἐμφυλίους σπαραγμοὺς, εἰς συνωμοσίας, εἰς πολιτικοὺς πολέμους· ἀλλ' οὐχ ἧττον ἔλαβον τὸ μέγα εὐτύχημα νὰ μὴ καλέσωσί ποτε ξένους εἰς βοήθειαν τῶν κομμάτων των, καὶ μόνοι των ἐπεραίουν τὰς διενέξεις των. Ἅπαξ μόνον ἐποιήσαντο ἐξαίρεσιν εἰς τὸ ἔμφρον πολιτικὸν σύστημα ὅπερ ἀείποτε ἠκολούθησαν, ὡς κατωτέρω θέλομεν ἰδεῖ.

(ἀκολουθεῖ) Α. ΑΙΒΑΘΗΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΟΛΙΓΑ ΠΕΡΙ ΥΕΛΟΥΡΓΙΑΣ.

Ἐπειδὴ ἐσυστήθη εἰς τὴν Σύρον ὑελουργεῖον τὸ ὁποῖον εἶναι ἐκ τῶν ἐνεργητικωτέρων καταστημάτων διὰ τὴν Ἑλλάδα, καὶ τὸ ὁποῖον ἕκαστος δύναται νὰ ἐπισκεφθῇ ἵνα ἴδῃ τὸν τρόπον τῆς κατασκευῆς τῶν προϊόντων, κοινοποιοῦμεν μόνον ὀλίγα ὑπὸ ἱστορικὴν ἔποψιν.

Οἱ Φοίνικες καὶ οἱ Αἰγύπτιοι ἐγνώριζον τὴν ὕελον καὶ περὶ ὑάλου ἀναφέρει ὁ Ἰώβ. Ἡ ὕελος ἀνεκαλύφθη κατὰ τύχην ὑπὸ ἐμπόρων Φοινίκων μετακομιζόντων ἐξ Αἰγύπτου νάτρον (λατρώνιον) καὶ ἀνάψαντες εἰς τὰς ἀμμώδεις ὄχθας τοῦ Βέλους ποταμοῦ πῦρ, μετεχειρίζοντο ἀντὶ τρίποδος τεμάχια νάτρου, τὸ ὁποῖον διὰ τῆς μετὰ τῆς ἄμμου συντήξεως παρήγαγεν ὑάλώδη μάζαν καθότι ἡ ὕελος ἐξ ἄμμου ἢ ἐκ χελυκος καὶ Καλιᾶς ἢ Νάτρου κατασκευάζεται. Ἅπαντα τὰ ἐξ ὑέλου ἀντικείμενα, ποτήρια, λάγηνοι, ὑελοπίνακες (τζάμμια), μαργαριτάρια κτλ. παράγονται ἐκ σφαιροειδοῦς σχήματος τὸ ὁποῖον ὁ ὑελοπλάστης δι' ἐμφυσήσεως κατασκευάζει καὶ διὰ ποικίλων ἐργαλείων μετασχηματίζει· προσθήκῃ τινῶν μεταλλικῶν χρωμάτων χρωματίζεται ἡ ὕελος, καὶ ἐν τέλει λέγομεν ὅτι ἡ ὑελοποιΐα εἶναι μία τῶν ὡραιοτέρων, ἐπωφελεστέρων καὶ ἀναγκαιοτέρων τεχνῶν καὶ βιομηχανιῶν διὰ τὴν ἀνθρωπότητα.

Ξ. Α.

Ἡ ἐλευθερία εἶναι πρᾶγμα εὐγενές· ἡ ἐλευθερία πληροῖ τὸν ἄνθρωπον εὐχαριστήσεως· ἡ ἐλευθερία δίδει εἰς τὸν ἄνθρωπον πᾶσαν παρηγορίαν. Ζῇ εὐχαριστημένος ὅστις ζῇ ἐλεύθερος. Ἡ εὐγενὴς καρδία οὐδεμιᾶς δύναται νὰ ἀπολαύσῃ ἡδονῆς, ὅταν ἡ ἐλευθερία λείπῃ.

BARBOM.

.... Ἐκ τῶν ἀρχόντων καὶ διαφθορὰ
Καὶ ἀρετὴ ὁμοίως καταβαίνουσι
Καὶ εἰς τὸν δῆμον κάτω.

Κακὸς ἡ πεῖνα δαίμων καὶ ἀμείλικτος!

Κ. Χ. ΒΕΡΣΗΣ.

Ἄνθρωπος μὴ ἐξελθὼν τοῦ τόπου του, ἀγνοεῖ τὸ ἥμισυ τῆς ζωῆς.

Τοιαύτη ἡ εὐδαιμονία τῶν ἀνθρώπων, μία λέξις ἀρκεῖ νὰ τὴν καταστρέψῃ.

Τὸ ἔγκλημα εἶναι πάντοτε ἀσθενές.

CHATEAUBRIAND.

Ὑπάρχουσι περιστάσεις καθ' ἃς οἱ ἐξημμένοι καὶ ὑπερβολικοὶ ἔπαινοι καθίστανται καὶ δριμυτέρα σάτυρα.

Τὸ ἀντικείμενον μιᾶς ἔριδος εἶναι πολλάκις ἐλαφρότερον τοῦ πτεροῦ μυίας.

W. SCOTT.

Ὅστις δύο ἡμέρας ἢ καὶ πλείονας λογαριάζει, εἶναι μέταιος. Διότι δὲν ὑπάρχει ἡ αὔριον πρὶν νὰ διέλθῃ τις καλῶς τὴν παροῦσαν ἡμέραν.

Ὁ πόλεμος οὐδένα ἄνδρα πονηρὸν ἀφαιρεῖ, ἀλλὰ πάντοτε τοὺς χρηστούς.

Ὅσοι εἰς ἑκούσια περιπίπτουσι δυστυχήματα οὔτε συγγνώμης ἄξιοι εἶναι οὔτε οἰκτιρμῶν.

ΣΟΦΟΚΛΗΣ.

Ἡ ὡραιότης εἶναι μία· ἀσχημίαι δὲ μυρίαι.

Ὁ ἔρως εὐχαριστεῖται εἰς τὴν ἀφοσίωσιν καὶ τὰς θυσίας.

CHATEAUBRIAND.

Ἡ ἀγαθότης οὐδόλως ὑποπτεύει τὸ κακόν, ἐκεῖ ἔνθα φαίνεται ὅτι κακὸν δὲν ὑπάρχει.

Οὐδέποτε ἀγαθὴ συνδιαλλαγὴ δύναται νὰ ὑπάρχῃ, ἐκεῖ ὅπου τὰ τραύματα θανασίμου μίσους βαθέως εἰσέδυσαν.

MILTON

... Ὅστις ῥίπτεται ἀκράτητος
εἰς τῆς πολυτελείας τὰς παρεκτροπὰς
πολὺ δυσκόλως στέργει εἰς τὴν στέρησιν,
καὶ θυσιάζει πάντα πρὸς ἀπόλαυσιν.

... Ἡ ἀπάτη, μὲ περίχρυσον
ὁπόταν καταβαίνει περικάλυμμα,
τοῦ πλεονέκτου τόμμα εὐκολώτατα
συνήθως ἐκθαμβώνει.

Ἡ ἐξορία φέρει μεθ' ἑαυτῆς πολλὰ κακά.

Εἰς τὰς δυστυχίας πρέπει οἱ φίλοι νὰ ὠφελῶσι τοὺς φίλους ὅταν δέ τις εὐδαιμονῇ, τότε τίς ἡ ἀνάγκη φίλων;

Ἐὰν εἰς ὅλους ἐφαίνετο φύσει καλὸν καὶ σοφὸν τὸ αὐτὸ πρᾶγμα δὲν θὰ ὑπῆρχεν ἀμφίλεκτος ἔρις μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων.

Οἱ κακοὶ εἶναι ἐνίοτε εὐτυχέστεροι τῶν καλῶν.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΤΥΧΗΝ.

—Ἐπέβην εἰς τὸ πλοῖόν σου κατηραμένη τύχη!
Σὺ λάβε τὸ πηδάλιον καὶ ἔσο ὁδηγός μου.
Ἐμπρός! προχώρει! ἤρεμον τὴν παραλίαν λείχει
Τὸ κῦμα καὶ ἡ θάλασσα νεκρὰ ἁπλοῦτ' ἐμπρός μου.

—

Γλυκὺς προσπνέει Ζέφυρος εἰς τὰ λευκὰ ἱστία·
Ἡ τρόπις ὀλισθαίνουσα ἐντὸς γλαυκῶν στρωμάτων
Τοῦ πόντου τὰ πανήσυχα ἀροτριᾷ πεδία....
Τὸ πλοῖον φεύγει πρὸ αὐτῶν τὴν πρῷράν του προτάτ-
[τον

—

Εἰς τῆς θαλάσσης τὸ εὐρὺ καὶ κυανοῦν πεδίον
Ἰδέ! πῶς κατοπτρίζεται τοῦ οὐρανοῦ τὸ χρῶμα
Καὶ οὐρανὸς καὶ θάλασσα ἐκεῖ εἰς ἓν σημεῖον
Συναπαντῶνται ἀδελφά, φιλοῦνται στόμα στόμα.

—

Μὴ ἦν' ἐκεῖ ἡ ποθητὴ ἀκτὴ τῆς εὐτυχίας;
Μήπως ἐκεῖ δὲν ἀντηχοῦν οἱ στεναγμοὶ κ' οἱ θρῆνοι;
Μὴ ὁ Θεὸς ἐκεῖ δωρῇ στιγμὰς εὐδαιμονίας;
Μήπως ἐκεῖ τὸ παρελθὸν πικρίας δὲν ἀφίνει;

—

Ἐμπρός! προχώρει! τὴν ἀκτὴν νὰ φθάσωμεν ἐκείνην
Προτοῦ ἡ νὺξ τὸν μέλανα μανδύαν της ἁπλώσῃ
Προτοῦ διώξ' ἡ καταιγὶς τὴν μαγικὴν γαλήνην
Καὶ τῶν ἀνέμων ἡ σφοδρὰ μανία μᾶς κυκλώσῃ!

—

Ὁ ἥλιος κατέδυσεν, ἡ νὺξ ἰδοὺ ἐγγίζει....
Καὶ τἄστρα πλέκουν τῆς νυκτὸς τὸ στέμμα τὸ ὡραῖον·
Ἀλλ' ἤδη ὅτε ἤρχισεν ὁ Νότος νὰ συρίζῃ
Ἀρνεῖσαι τὸ πηδάλιον νὰ διευθύνῃς πλέον;

—

Ὦ! σ'ἐννοῶ· τὴν ἄφρονα χλευάζεις εὐπιστίαν!
Κ' ἐνῷ ἐπὶ τὰ χείλη σου γέλως πικρὸς πλανᾶται
Εὐφραίνεσαι εἰς τὴν σφοδρὰν τοῦ πόντου τρικυμίαν,
Ὅτε ὀρθοῦται ἁλαζὸν τὸ κῦμα καὶ μυκᾶται.

—

Ἐγείρεις μὲ ναυάγια οἰκτρὰ τὰ τρόπαιά σου.
Γλυκεῖαν ἔχεις μουσικὴν τοὺς θρήνους τῶν πεσόντων
Καὶ μὲ τὰ δάκρυα κοσμεῖς τὼχρόνδιάδημά σου,
Ἢ πλέκεις στέφανον μ' αὐτοὺς τοὺς κρίνους τῶν θα-
[νόντων!

—

Ὦ! ἔρρε χαλκοπρόσωπος καὶ πονηρὰ Λαμία!
Ἡ κρύπτουσα τοῦ μέλλοντος τὰς φοβερὰς παγίδας,
Ἔνθα ὁ δείλαιος θνητὸς ἐμπίπτει ἐν ἀγνοίᾳ,
Καὶ σπείρουσα ἐπάνωθεν ἀπατηλὰς ἐλπίδας.

—

Ἂν ἦναι Κροῖσος σήμερον ὁ χθὲς ἔτι ἐπαίτης,
Ἂν εἰς ἀγκάλας ρίπτεται γελώσης εὐτυχίας
Ὦ! αὔριον τῆς φοβερᾶς βουλῆς σου ὑπηρέτης
Θὰ ἐπαιτῇ τὸν ἄρτον του ἀπὸ τῆς κοινωνίας.

Κ. ΞΕΝΟΣ.

ΠΟΝΩ.

Νὰ κοιμηθῶ δὲν δύναμαι
Ἀνάπαυσιν νὰ εὕρω,
Τί ἔχω δὲν ἠξεύρω,
Ἀπαύστως ὅμως ἐκφωνῶ:
Πονῶ.

—

Νεάνιδα ἐγνώρισα
Τὴν εἶδον ἅπαξ μόνον
Κ' ἠσθάνθην ὅμως πόνον,
Οὐδέποτε τὴν λησμονῶ,
Πονῶ.

—

Καὶ δὲν τὴν εἶδον ἔκτοτε
Ἀλλὰ τὴν ἐνθυμοῦμαι
Κ' ἐν τούτοις συγκινοῦμαι,
Τὴν ἐνθυμοῦμαι κ' ἀτονῶ,
Πονῶ.

—

Ἰδοὺ τίς εἶν' ὁ πόνος μου
Ὁ ἔρως μὲ παιδεύει.
Μὲ τυραννεῖ, φονεύει,
Καὶ ὅσῳ ζῶ θὰ ἐκφωνῷ:
Πονῶ.

Α....

—

ΤΩ Α...

ΗΤΟ ΛΥΚΑΥΓΕΣ.

Ὁ Κωμαστής.

Ξύπνα· τὰ μάτια τ' οὐρανοῦ ἄνοιξε μὴν κοιμᾶσαι.
Τ' ἀηδόνια σὲ προσμένουνε. Ἀστὸν ὕπνο μὴν πλα-
[νᾶσαι.

—

Ξύπνησε καὶ ὁ Ζέφυρος σιγὰ σιγὰ συρίζει·
Λευκοντυμένη ἡ αὐγὴ γελᾷ καὶ παιγνιδίζει.

—

Τὰ ἄνθη εἶναι χαρωπὰ, μὰ μόνη ἡ ματιά σου
Θ' ἀνοίξῃ τὰ μπουμπούκια τους νὰ ἰδοῦν τὴν εὐμορ-
[φιά σου·

—

Πρόβαλε καὶ τάγνὰ πουλιὰ χαρούμενα πετᾶνε,
Τ' ἀγνό σου καλημέρισμα μὰ νὰ εἰπῇς ζητᾶνε.

—

Εἶναι γλυκὸ τὸ χάραγμα· ξύπνα νὰ ἰδῇς πῶς σβύνουν
Τ' ἀστέρια, πῶς τοὺς οὐρανοὺς τρεμουλιαστὰ ἀφίνουν.

—

Ξύπνα σὲ κράζει ἡ αὐγὴ γιὰ νὰ σὲ στεφανώσῃ·
Ζητᾷ μιὰ χάρι.— Τὴ δροσιὰ στὰ χείλη σου νὰ δώσῃ.

—

Θέλει στὰ τριαντάφυλλα τ' ὡραῖο πρόσωπό σου
Νὰ δείξῃ· καὶ στὸν κρῖνο της τὸν κάτασπρο λαιμό σου

—

Ξύπνησε στὸ ψτερούγισμα, στοῦ Ζέφυρου τὴ χάρι,
Στὴν ξαστερὶὰ τοῦ οὐρανοῦ, στὸ δροσερὸ κλωνάρι.

—

Ξύπνα καὶ τὰ ξανθὰ μαλιὰ ἄφες νὰ κυματίσουν
Στ' ἀγέρι, στὸ ξημέρωμα. Κ' ἡ φλόγες μου θὰ σβύ-
[σουν

Αὔγουστος 1871.

ΙΑΚΩΒΟΣ ΚΡΙΕΛΑΣ.

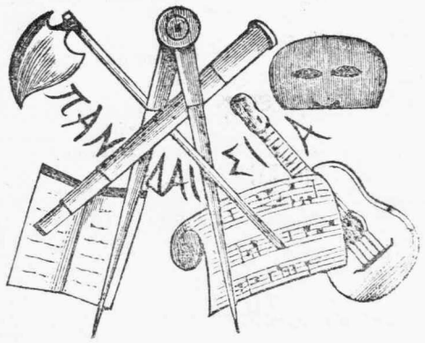

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ.

Γράφουσιν ἡμῖν ἐξ Εὐδοκιουπόλεως, ὅτι ὁ ἐν Πάφρᾳ διατρίβων ἰατρὸς καὶ ἀρχαιολόγος κ. Δαμὼν εἶχε μεταβῆ ἐσχάτως χάριν ἀρχαιολογικῶν ἐρευνῶν εἰς τὴν πόλιν ἐκείνην, ὅπου ἀνεκάλυψε πολλὰς ἐπιγραφὰς, δι' ὧν προσδιορίζεται ἀκριβῶς ἡ θέσις τῶν Κομάνων, τῆς πόλεως εἰς ἣν ἐξωρίσθη ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, ἐκεῖθεν δὲ μετέβη εἰς Σουλοὺ Σεραΐ κείμενον δώδεκα ὥρας πρὸς δυσμὰς, ὅπου εὗρεν ἐπίσης πληθὺν ἐπιγραφῶν, ἔκ τινων τῶν ὁποίων ἀνακαλύπτεται ὅτι τοῦτο ἀρχαῖον εἶχεν ὄνομα Ἡρακλειούπολις. Μεταξὺ δὲ τῶν ἀνακαλυφθεισῶν ἐν τοῖς δύο τόποις ὑπάρχουσι καὶ ὀκτὼ ψηφίσματα. (Νεολόγος)

*** Λόγος καὶ πάλιν γίνεται περὶ κατασκευῆς ὑποβρυχίου ὁδοῦ μεταξὺ Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας, συνδεούσης τὰς δύο χώρας δι' ἀτμοσφαιρικοῦ σιδηροδρόμου κατεσκευασμένου ἐντὸς μακροῦ σωλῆνος. Ἡ ἐκτέλεσις τοῦ γιγαντιώδους τούτου σχεδίου ἀπαιτεῖ, λέγεται, πενταετῆ ἐργασίαν καὶ τὸ εὐτελὲς ποσὸν διακοσίων ἑκατομμυρίων φράγκων.

ΕΦΕΥΡΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΚΑΛΥΨΕΙΣ.

Ἔξωθεν τοῦ νομαρχ. καταστήματος Πατρῶν ἀνασκαφῆς γενομένης πρὸς κατασκευὴν ὀχετοῦ, εὑρέθη πρὸ ἡμερῶν Σαρκοφάγος τις ἐκ λευκοῦ μαρμάρου ὃν τὴν παρελθοῦσαν Τρίτην μετέφεραν ἔξωθεν τῆς δημαρχίας. Χάριν τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις συνδρομητῶν ἡμῶν δίδομεν ἀκριβῆ περιγραφὴν τοῦ ῥηθέντος σαρκοφάγου. Καὶ ἐπὶ μὲν τῆς προσόψεως φέρει ἓξ ἄρρενα τέκνα, ἐξ ὧν τὰ μὲν ἐν τῷ κέντρῳ δύο ἐναγκαλισμένα ὄντα κρατοῦσι τὸ μὲν δᾷδα ἀνεστραμμένην τὸ δὲ στέφανον — τὰ ἕτερα δύω πλησίον αὐτῶν, ἐπὶ μὲν τῆς μιᾶς χειρὸς κρατεῖ ἕκαστον τὸν μανδύαν ἐπὶ δὲ τῆς ἄλλης τὸ μὲν στέφανον, τὸ δὲ (δὲν διακρίνεται) — τὰ δ' ἕτερα δύω ἐπὶ τῶν ἄκρων, τὸ μὲν ἓν φέρει λαγῶον κρατούμενον ἐκ τῶν ὀπισθίων ποδῶν τὸ δὲ κρατεῖ πινάκιον ὀπωρῶν—ἐπὶ τῆς ἀντιθέτου δὲ πλευρᾶς φέρει δύο πτερωτὰ ζῶα, ἔχοντα κεφαλὴν ἀετοῦ, μὲ τὸν ἕνα δ' ἐκ τῶν ἐμπροσθίων ποδῶν κρατοῦσι κρήνην ἱσταμένην· ἐκ τῶν δύω παραπλεύρων μερῶν εἶναι ἀνὰ ἓν τέκνον φέρον ἐπὶ μὲν τῆς μιᾶς χοιρίδιον κρεμάμενον κάτωθεν δι' ἡμικαμπύλου καὶ κρικιδοτόν. Ἐκ τῆς τεθραυσμένης δὲ πλακὸς ἥτις εὑρέθη πλησίον αὐτοῦ, ἔχουσα γράμματα λατινικὰ, ἐξάγεται ὅτι ὁ Σαρκοφάγος αὐτὸς εἶναι ἐκ τῶν ἀρχαίων χρόνων τῶν *Ῥωμαίων*.

Ὁ κ. δήμαρχος διέταξε ὅπως δι' ὕδατος καθαρίσωσιν αὐτὸν πρὸς περισσοτέραν θέαν καὶ εὐχαρίστησιν τῶν θεατῶν.

*** Ἐν τῷ προαστείῳ Κωνσταντινουπόλεως Καδήκιοϊ, (Χαλκηδὼν) ἀνοιγομένου ἐσχάτως φρέατος, ἀνεκαλύφθησαν εἰς ἀρκετὸν βάθος λείψανα κιόνων ἐκ μαρμάρου ἅτινα ὡς εἰκὸς, εἰσὶν ἴχνη μνημείου τινὸς τῆς ἀρχαίας Χαλκηδόνος.

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ.

Ἡ «Ἄρκτος, ἐφημερὶς τῶν Βρυξελλῶν ἐδημοσίευσεν ἐσχάτως στατιστικὴν τῶν οἰκτρῶν

θυμάτων τῆς οἰνοποσίας καὶ οἰνοπνευματοποσίας εἰς διάφορα πεπολιτισμένα κράτη. Ἐν Ἀγγλίᾳ ἀποθνήσκουσι κατ' ἔτος 50000 μέθυσοι ἐξ ὧν αἱ 12000 εἰσὶ γυναῖκες. Ἐν Γερμανίᾳ 40000, ἐν Ῥωσσίᾳ 10000 (1) ἐν Βελγίῳ 400 ἐν Γαλλίᾳ 2000 καὶ ἐν Ἱσπανίᾳ 12000. Αἱ Ἡνωμέναι τῆς Ἀμερικῆς Πολιτεῖαι διακρίνονται μεταξὺ πασῶν τῶν χωρῶν ἐπὶ τῇ τῆς μέθης καταχρήσει. Κατὰ τὸν ἰατρὸν Σβέρεστ 300, 000 ἀνθρώπων ἀπέθανον αὐτόθι ἐκ τῆς χρήσεως παντοειδῶν οἰνοπνευμάτων ἐν διαστήματι μιᾶς μόνης πενταετίας.

(1) Ἡ Ἄρκτος ὡς ῥωσσικὸν ὄργανον μεροληπτεῖ πιστεύομεν περὶ τῶν ἀριθμῶν τῶν ἐν Ῥωσσίᾳ θυσιωτῶν τοῦ τοῦ Βακχου. Ἡ λατρεία τοῦ Θεοῦ τούτου εἶναι ἐξηπλωμένη ἐν Ῥωσσίᾳ ὡς εἰς οὐδεμίαν ἄλλην χώραν, τὸ δὲ χείριστον μετρεῖ τὸ μεγαλείτερον μέρος, τῶν ὀπαδῶν της ἐν τῷ γυναικείῳ φύλλῳ. Σ. Σ.

***Ἐκ τῆς τελευταίας ἐκθέσεως τοῦ Διευθυντοῦ τῶν ταχυδρομείων ἐν Ἀγγλίᾳ καταφαίνεται, ὅτι κατὰ τὴν τελευταίαν τριμηνίαν τοῦ παρελθόντος ἔτους ἐκυκλοφόρησαν διὰ τοῦ ταχυδρομείου 22,500,000 ἐφημερίδες ἀπέναντι 20,000,000 τῶν τοῦ παρελθόντος ἔτους. — 862,722,000 ἐπιστολαί. — 108,568,000 φάκελλοι διαφόρων εἰδῶν — χρήματα συμποσούμενα εἰς 35 περίπου ἑκατομμύρια λιρῶν. — 3,727,773 ἐπιστολαὶ ἐπὶ συστάσει, καὶ ἐκ τούτων μόνον 12 ἀπωλέσθησαν. (Τί λέγουσι περὶ τούτου οἱ καλοί μας ταχυδρομικοὶ ἐπιστάται ;)

Εἰς μόνον τὸ Λονδῖνον τὸ παρελθὸν ἔτος ἐδαπανήθησαν 10,550,000 ὑαρδῶν κλωστῆς πρὸς δέσιμον γραμμάτων, καὶ περὶ τὰς 17, 636 λίτρας κοκκινοκήριον πρὸς σφράγισιν φακέλων — 4 τόνοι μελάνης οὐχὶ πρὸς γραφὴν, ἀλλὰ πρὸς ἀπόσβεσιν τῶν γραμματοσήμων.»

Λύσις τοῦ ἐν τῷ Θ'. φυλλαδίῳ τρίφου

Ἐν Δικαιοσύνῃ Πα Σάαρ ἔτη

Ἐν Δικαιοσύνῃ πᾶσα ἀρετὴ

Οὐδεὶς ἔπεμψεν ἡμῖν τὴν ἄνω λύσιν ἄχρις ὥρας.

ΑΙΝΙΓΜΑ.

Ἐμφαίνω στέρησιν ἐγὼ τῶν μέσων εὐζωΐας·
Ἂν χάσω δὲ τὴν κεφαλὴν μικρὰν ὀπὴν δυκνύω·
Ἂν χάσω καὶ τὸν τράχηλον, μεθ' ὑπερηφανείας
Ὑψοῦμαι καὶ εἰς σύννεφα ἀπότομος εἰσδύω.

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ

Εὐχαρίστως ἀναγγέλομεν ὅτι ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς φυλλαδίου θέλει λαμβάνει μέρος εἰς τὴν σύνταξιν καὶ ἔκδοσιν τοῦ Ἰλισσοῦ ὁ ἰατρὸς κύριος Ἀχιλλεὺς Ἡλιάδης. Αἱ ἐπιστημονικαὶ καὶ ποικίλαι γνώσεις τοῦ νέου ἡμῶν συνεργάτου θέλουσι συντελέσει εἰς τὴν βελτίωσιν καὶ προαγωγὴν τοῦ περιοδικοῦ ἡμῶν καὶ αὐξήσει ὡς πεπείσμεθα τὴν πρὸς ἡμᾶς εὔνοιαν τῶν φιλομούσων.

Ἡ διεύθυνσις.